

THE LITHUANIAN WEEKLY  
"KOVA"  
Published every Friday by the  
LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION OF AMERICA  
[Incorporated April 28, 1908.]  
"KOVA"  
1815 E. Moyamensing Avenue  
PHILADELPHIA, PA.

# KOVA

LIEUVIŲ SAVAITRAŠIS  
"KOVA"  
Išleista kas Pėntynia, Londia  
LIETUVIŲ SOCIALISTŲ SAJUNGA AMERIKOJE  
Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.  
"KOVA"  
1815 E. Moyamensing Avenue  
PHILADELPHIA, PA.

Nr. 35.

Philadelphia, Pa., 1 d. Rugsejo (September), 1911 m.

Metas VII

SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

## TURINYS

J.B.S.	Ar nesirupinti politika?	417
A.Purvis	Labor Day — Darbo Diena	417
V.Jakštys	Šalin su «monkey bizniu»	417
	Revoliucija	418
P.Kovas	Iš kur imasi pelnas	418
L.F. d' M.-R.	Socijalizmo trupiniai	420
	APŽVALGA	420
	AMERIKA	421
	UŽSIENIS	421
	DARBININKŲ GYVENIMAS	422
	IŠ DRAUGIŲ GYVENIMO	423
	KORESPONDENCIJOS	424
	MOTERŲ SKYRIUS:	
	Kas moterims neleidžia apsišviesti?	424
	SAJUNGOS REIKALAI	425

THE LITHUANIAN WEEKLY "KOVA" PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE  
Lithuanian Socialist Federation of America  
K. VIDIKAS, Editor. A. ŽYMONTAS, Business Manager  
SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World  
One year \$2.00  
Six months 1.00  
Three months .50  
PRENUMERATA visose dalyse svietio  
Vieniems metams \$2.00  
Šešioms mėnesiams 1.00  
Trims mėnesiams .50  
ADVERTISEMENT RATES ON APPLICATION. APGARŠINIMŲ KAINOS ANT UŽKLAUSIMO.  
"KOVA"  
1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.  
Telefonas, Keystone, Main 2958.

Revoliucijos Gimimo Momentas.  
NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą: sukylimą liaudies prieš cariską valdžią. Paveikslas didumas 14X16 colių, prekė su pristatymu 20c., daugiau imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Ji parduodama todėl taip pigiai, kad norime praplauti tarpe darbininkų klesos revoliucijoniškas mintis.  
Norintieje turēt šį paveikslą kreipties į "Kovos" Administraciją.



## Platinti 'Kova' - pelnas

NEABEJOJAME, kad kiekvienas draugas, prigulintis prie Lietuvių Socialistų Sąjungos, tos vienintelės lietuvių darbininkų organizacijos Amerikoje, kuri pasiskyrė sau už tikslą skleisti į skriaudžiamų darbininkų minią socializmo idėją ir nori koku nors būdu prisidėti prie to prakilnaus, idėališko ir daug pasišventimo reikalaujančio darbo.  
Skleisti socializmo idėją galima įvairiais būdais. Bet parankiausiai yra — platinant «K O V A». Dabar, kuomet «K O V A» — drąsiai galima sakyti — pilnai atsako savo tikslui, būtina pereiga kiekvieno sąjungiečio yra platinti ją.



Tam atsirado puiki proga. Pagal nutarimą P. K-to, «KOVOS» administracija išleido tam tikras Prenumeratos Kortas. Tos kortos parduodamos kiekviena po 25 c. Bet platinimui pirkti reikia nemažiau kaip už \$1,00, o už tai gaunama penkias kortas. Tokiu būdu platintojas pelno 25 centus. Už vieną prenumeratos kortą «KOVA» siunčiama šešias savaites.

Panašiai platina savo laikraščius ir kitų tautų socialistiškos organizacijos. Tai kodėl gi ir mes negalime panašiai daryti? Toks darbas atneš daug naudos Lietuvių Socialistų Sąjungai, mums patiems ir liaudžiai. Bandykim pasidaruoti. Draugai! Nuoširdžiai kviečia Jus «KOVOS» administracija, vardan mūsų prakilnaus ir didelio darbo, tuojau užsisakyti Prenumeratos Kortas ir progai pasitaikius, parduavinėti ir platinti «KOVA», o sykiu ir socializmo idėją.

"KOVA", 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

# HASSAK

Korkiniais špicais  
**CIGARETAI**

Pamąstyk apie juos! Dešimts Korkiniaiis špicais cigarečių, iš gerai prinokusių sveikų tabako lapų už 5 centus! Didelę svarbą ir atydą dėk ant tų cigarečių. Jų gerumą liūdija daugmetis išgyvenimas, patyrimas išdirbime ir tikrumas tavoro. Parsiduoda kiekvienoj krautuvėj.



The American  
Tobacco Co.  
111 Fifth Ave., New York City

## Dr. KOLER, LIETUVIS GYDYTOJAS

Yra tai vienatinis gydytojas Pittsburge, diplomuotas Varšavoje, kuris turi suvirš 15 metų išbandymo gydyme visokių ligų. Išgydo visokias ligas, nepaisant iš kokios priežasties paeina, kaip tai: Naktinius Troitijimus Sėklos, Syfilio, Triperio, Vyriškos pajėgos, taipgi gydo Savvališkas ligas. Jojo speciališkas yra gydymas užsenėjusias ligas Nervų, Reumatizmo, Plaučių uždegimo, Nupuolės silpnybės ir Kraujo nubėgimą. Užsenėjusias ligas kad ir nuo tėvų paeinančias. Per laiškus negyda.



Dr. KOLER 638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.  
Adinos: nuo 9 iki 5 vakare. Nedėlioj nuo 9 iki 4 p.p.

## Neskaitykit „Dilgeliu“!

Nes tai bjauriausias laikraštis. Telsybę į akis pasako, ir tai da kaip? Vis pro juokus! Eina kas DVI SAVAITI. Kas nenori išminkinti ir greitai padaryt savo protą, tegul nelma „Dilgėlių“ nė į rankas! Jose nuclat rašo Z. A., Bevardis, Lydeka iš Krūmo, Jovaras, J.B. iš B. ir kiti. Daug visko sutelpa, nes jau 5-tas sykis pasididino (tokios kaip kiti didieji laikraščiai). Tik kalna ta pati: \$1 metams, 60c pusei metų. O dabar UŽSIRASANTIEMS DUODA PUSĖ DOLERIO DOVANŲ! (knygomis, kokias norit). Jų arba jų doleris tegul kroleplai šiuo „Dilgėlių“ adresu: . . . . .

Baltrušaitis Bros. 2400 Fifth Ave. ::  
Pittsburg, Pa.

Bell Telephone, Dickinson 3757 w

## Dr. Ignotas Stankus

Vienatinis tikras daktaras-lietuvis Philadelphijoje

įrengė ligonbutį ir klyniką su laboratorija Philadelphijos mieste. Tame pačiame name įrengė savo locną aptieką, kurioje randasi naujo išradimo geriausi vaistai

**PASARGA:** Mano ligonbutyje ir klinikoje turiu po savo priežiūra svetimtaučiu daktarus specialistus pagalbai prie operacijų ir pavojingų ligų. Pas mane visi ligoniai išsigydo ir pasilieka sveiki. Vaistus siunčiu ir į kitus šteitus ir į visas šalis.

### Gydau Visokias Ligas.

Su sena ir nauja metoda su chemiškais ir medicinos gyduolėmis, su vandeniu (hydrotherapy), kraujo skystimu (serotherapy), su mokslu psichologijos (psychotherapy), kaip tai žodžiais, nurodymu, atkreipimu atydos ir tt. Gydau su elektra (electrotherapy), X-ray (šviesa, permatanti visą kūną žmogaus), greita elektra (hyfrequency) Galvana elektra, Paradejaus elektra ir kitomis suvienytais elektromis. Darydamas operacijas išgydau visokias organiškas ligas, kurių negalima išgydyti vaistais ir kitais prietaisais.

Turiu įsitaisęs savo locnas elektra gydymo mašinas.

Visi sroganti kreipkitės prie daktaro STANKAUS asabiškai arba laišku, o busite užganėdinti nes jis gydo pasekmingiausiai visokias ligas ir daro visokias operacijas savo locnam ligonbutyje. Daktarišką rodą su teisingais patarimais duoda DYKAI, — ypatiskai par telefona ir par laiškus besikturtumo kaip toli gyvenat; Amerikoje, Kanadoje, Anglijoje ir kitose šaliose svieto.

## DR. IGNATIUS STANKUS

1220 So. Broad St., Philadelphia, Pa.

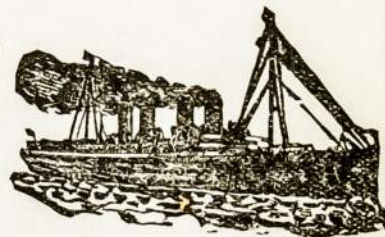
Valandos ofico: Nuo 9 iki 12, nuo 2 iki 4 p. p. ir nuo 6 iki 8 vakare. Nedėldieniais nuo 1 iki 4 po pietų.



Šitas paveikslas parodo, kaip Dr. Ignotas Stankus su pagalba elektros šviesos (X-ray) permato visą žmogaus kūną ir atrauda pavojingas ligas.

## M. Rosenbaum,

SENIAUSIA  
Lietuviška Banka  
Philadelphijoje, Pa.



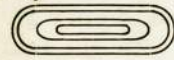
Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.  
Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

## Ar nesirupinti politika?



**L**ABAI dažnai girdėtis tarpe mūsų(?) socialistų pasaka, kad «politika» mums neturi rūpėti. Tačiau kiekvienam iš mūsų rūpi, kokią užmokestį už darbą gauname; kiekvienam iš mūsų rūpi, kad išrinkta valdžia pagerintų, o ne pablogintų mūsų būvį; kiekvienam iš mūsų rūpi mūsų pačių gyvenimo sąlygos; kiekvienas iš mūsų nori užtikrinto darbo, idant pasiluosuot nuo baimės rytojaus, kuris gal neša mums darbą su visomis baisiomis pasekmėmis. Žodžiu, kiekvienas iš mūsų trokšta žmoniškesnio medagiško padėjimo; juk prie geresnio medagiško padėjimo atsiranda proga žmogui ir dvasiškai pasitobulinti-pasilavinti. Kiekvienam rūpi suteikti bent savo vaikams geresnę ir šviesesnę gyvenimą. Kiekvienam rūpi turėti patogų būtą; kiekvienam iš mūsų rūpi gauti algą, kuri būtų lygi mūsų darbo vertybei, kad būtų pilnai pakakintu savo triuso vaisiais ir turėti norą triusti.

Bet paklauskite: ką-gi bendro tas viskas turi su politika? Ugi labai daug, nes nuo mūsų dalyvavimo politikoje priklauso šalies valdžia, o nuo jos šeimynininkavimo priklauso visuomenės gerovė. Valdžia gali nustatyti atlyginimą už darbą, paskirti darbo valandas, įvykdyti darbo sąlygas, apsaugojančias darbininkų sveikatą ir gyvastį kasyklose, fabrikose ir gyvenamose triobose; paliosuoti nuo fabrikinio darbo vaikus ir užtikrinti jiems vietas mokyklose iki suaugimui; panaikinti alginę vergovę, atimdama iš privatiškų rankų, o pavesdama visos šalies valdymui fabrikas, kelius, kasyklas ir gamtos turtus. Valdžia gali aprūpinti paliegėlius ir netekusius sveikatos ir senius; suturėti siaudžiančias ligas, remti dailę ir mokslą, apginti silpnesnę nuo stipresnio — vienu žodžiu, padaryti gyvenimą patogesniu, mielesniu ir žmoniškesniu visiems šalies gyventojams.

Bet valdžios galėje taipgi yra padaryti viską kitaip.

Valdyba gali būti geru įrankiu, bet taipgi gali būti ir blogu įrankiu. Taigi šalies politika yra dalykas, kuris paliečia visus. Ji lošia kasdieniniame gyvenime svarbiausią rolę ir gali būti priežastim laimės ar skurdo.

Valdžios tinkamumas ar netinkamumas labiausiai atsiliepia ant darbininkų; todėl jiems politika privalo ir labiausiai rūpėti. Jei patį darbininkai nesirūpins savo reikalais, tai jau nieks kitas buvio jiems nepagerins.

Šiandieninė šalies valdžia pagelbsti tik tiems, kurie žino, kaip sau pasigelbėti. Turtuolių klasa, turėdama savo atstovus įstatymdavystėje, susitaiso tokius įstatus, kurie apgina reikalus tik fabrikantų ir kapitalistų.

Bene jau laikas, kad darbininkų klasa suprastų ir būdą, kuriu ji gali apsiginti save nuo išnaudojimo ir užsitikrinti sau žmonišką gyvenimą ir apsaugą nesveikatoje ir senatvėje.

Tačiau svarbiausia — mes turime kovoti, idant visi svarbieji pramonijos įrankiai taptų pačios visuomenės nuosavybe, o ne atskirų ypatų.

Pakol visuomenė nepaims savo nuosavybės darbo įrankių: fabrikų, kasyklų, geležkelių ir vandeninių kelių ir gamtos turto, patol jokios reformos negalės prašalinti viso pikto.

Bet jokie(?) darbininkų klisos mieriai nebus atsiekti, pakol valdžia bus kapitalistų rankose.

Tie visi trumpai paminėti dalykai darbininkų klisai yra svarbiausiais; jais ar jų aiškinimu, gyvildinimu turėtų būt užimtos špaltos mūsų organo «Kovos». Mums yra svarbiausia matyti «Kovoj» atspindint vien(?) šalies politiką ir politiškąją ekonomiką, idant tas mūsų triusas taptų dalele tų spėkų, kurios politiką nu-

kreipia ton liokmėn, kur stovi darbininkiški siekiniai: perkeitimų sistemose ir įvykdymas šalyje administracijos, kuri gintų visuomenės didžiulius reikalus — darbininkų klisos reikalus.

Bet tuo tarpu randasi tarpe mūsų žmonės, ką mano ir gal skaito svarbesniu bovytis dvasiškais žibučiais, kuomet prieš mus gull uolos, kurias turime nusiversti nuo kelio, kad eiti prie geidžiamojos siekio: «Kova» iš politiškos kovos įrankio, regis, kelčiasi į smagavimo žaislą. Marga ji, labai marga, gal ir bovija kaip ką, bet ne linksmina tą, kuris mato, jog reikalingas yra neatidėtinai sunkus ir triusas.

Politika tur mums rūpėti ir labiausiai už viską rūpėti, ypač šiuoju klisinių imtynių laiku.

*J. B. Smelstorius.*

## Labor Day -- Darbo Diena.

Rugsėjo 4 d. š.m visose Šuv. Valstijose darbininkai sustos dirbė nors ant dienos, idant tą dieną sunaudoti savo reikalams. Susipratę darbininkai tą dieną sunaudos apsiginklavimui faktais, kad galėtų geriausiai ir aiškiausiai parodyti šio surėdymo piktą. Mažiau susipratę darbininkai rengs demonstracijas (apvaikščiojimus), kuriuose išreikš savo solidariskumą ir prisizadėjimą ant toliau laikyties vienybėje. Nesusipratę gi darbininkai praleis tą dieną džiaugdamiesi, kad turi vieną dieną liuosą ir garbindami savo ponus įstatymdavius už suteikimą tos šventės.

Tos šventės vardas, kaip jau daugelis draugų žino, yra Labor Day — Darbo Diena.

Darbininkai jau seniai visur mąstė apie paskyrimą tam tikros dienos, kurioje galėtų vien tik savo dalykus apkalbėti bei sunaudoti ją organizavimuisi. Už tokią šventės dieną darbininkai išsirinko pirmąją dieną gegužės mėnesio. Viso pasaulio susipratę darbininkai nuo to laiko visada švenčia Pirmos Gegužės Šventę.

Visos valdžios tą darbininkų paskirtą šventę nenorėjo pripažinti, o daugelyje šalių visai užgynė švęsti ją. Darbininkai vienok neatsižvelgia ant visų tų užgynimų, bet varo savo darbą pirmyn. Tokiu būdu Pirmos Geg. Šventė visose šalyse labiau ir labiau guodojama, ir vis daugiau ir daugiau darbininkų ima dalyvumą joje.

Bet Amerikos kapitalistai, nenorėdami, kad darbininkai šioje šalyje drauge su kitų šalių darbininkais švęstų savo šventę Pirmoje Gegužės ir tokiu būdu išreikštų visasvietinį darbininkų solidariskumą, sumanė paskirti visai kitą dieną dėl darbininkų šventės, butent, pirmą panedėlį rugsėjo mėnesio. Taigi Darbo Diena čia, kaip matome, yra suteikta per kapitalistų malonę ir tai dar su tikslu sulaikyti darbininkus nuo visasvietinės darb. šventės šventimo.

Tokiu būdu, pirma: Darbo Diena nėra tikra darbininkų šventė, nes ji suteikta mūsų išnaudotojų, o ne iškovota pačių darbininkų; antra: ta diena pripuola tokiame metlaikyje, kuomet gamta jau rengiasi prie užmigimo, ant žiemos miego; taigi ta diena negali darbininkams priduoti energijos, atpenč, atsiduoda nuliudimu.

Bet kadangi ta diena pakol kas yra švenčiama, tad susipratusių darbininkų pereiga yra visgi ją sunaudoti savo labai. Tą dieną draugai privalėtų susirinkti, apkalbėti savo klisos reikalus ir apkalbėti būdus apie pagerinimą savo reikalų ir būdus, kaip psekmingiau varyti agitacijos ir apšvietos darbas tarpe darbininkų klisos. O kuomet ateis tikra darbininkų šventė, Pirmoji Gegužės, tuomet mes paminėsime savo nuveiktus darbus, ir gaminsim plianus naujiems darbams.

*A. Purvis.*

## Šalin su «monkey bizniu»!

Dabar yra paskleista po laikraščius atsišaukimas į visuomenę, kad sušelpėtų Philadelphiajį išikurusią Emigrantų Sušelpimo Są-

jungą. Čia turia pranešti visuomenel tos draugijos tikslą.

Nors atsišaukimas sako, kad prie tos draugijos prisirašė 20 Philadelphijos draugysčių, bet galima sakyti, kad tos visos draugystės ir klubai yra kun. J. Kaulakio rankose, o pirmieviškų draugysčių, turbut, nel viena neprisidėjo, nes jos mato, kad iš to visko išeis «monkey biznis».

Emigrantų pašalpos draugijoje taipgi vadovu yra kun. Kaulakis, kuris tik ir mato iš draugijos sau gerą naudą.

Dalykas tame: Kaip jau visuomenei žinoma, visa kunigija savo juodais darbais, taip-pat ir minėtas Kaulakis, yra daug atsižymėję; jis kiekvieną šventadienį nesigaili žodžių šmeižti pirmieviškus laikraščius, keikti jų skaitytojus, ar areštuoti žmones, kurie pardavinėja pas bažnyčią laikraščius ar dalina agitativiškus lapelius ir apgarsinimus, kviečiančius ant prakalbų ir teatrų.

Žodžiu, visoki pirmievišką judėjimą stabdo. Tais savo pasielgimais daugumai įkirėjo, ir liaudis pradėjo šalintis nuo jo, kai-puo nuo progreso priešo ir temdymo šalininko.

Dabar, kad gaut žmonių simpatiją, o, iš antros pusės, padaryt sau gerą biznį, jis pakurstė kelias savo ištikimas draugystes, nusišamdė keliatą ypatų, pirmiau buvusių «pirmievių»<sup>\*</sup>), kad su tvert Emigrantų Pašalpos Sąjunga.

Na, ir sutvėrė. Ir šiandien jau matome, dailiais, jautriais žodžiais atsišaukia į visuomenę, melddami pašalpos. O pinigus siunčiant, ar šiaip tame dalyke liepė kreiptis ant kun. J. Kaulakio antrašo, bet jis pavarde savo bijosi parodyti visuomenei. Reiškia, pinigai ateis į tą numerį, kur gyvena Kaulakis, o juk kunigas nesuks visuomenę.

Po atsišankimu taipgi jis nedrįso pasivadinti save kunigu, bet tik paprastu J. J. Kaulakiu. Ar ne gudriai norima meškerioti visuomenės doleriai?...

Gal jūs pasakysite, kad ten pasrašęs visos draugijos komitetas ir pinigai atsiųsti bus perduoti draugijai? Tas negali būti, nes komitetas negali stovėti vien ant to, kad konfiskuoti visus atėjusius ant Kaulakio antrašo laiškus.

Aš neesu priešas tos draugystės, jeigu ji būtų teisinga, ir aukos eitų ant 2 ypatų vardo, ant kurių galima būtų pasitikėti, ir jei aukos būtų pakvituojamos laikraščiuose. Bet prieš šitoki meškeriojimą, kur aukos liepiama siųsti tik ant numerio — stačiai protestuojau ir persergėju visuomenę, kad nepiltų dolerius vienai ar dviem ypatom, kurios jau ir be to visuomenę skaudžiai skriaudžia.

V. Jakšlys.

## Revoliucija.

**R**EVOLIUCIJA yra štai čia-pat; ne rytoj, ne poryt, bet šiandien. Chaosas ir betvarkė yra dabar. Žmonės yra šaudomi, nežmoniškai sumušami, sodinami į kalėjimus, teisiami, pasmerkiami ar paliuosuojami. Dėlko? Daugelio daktų dėlei, bet svarbiausia dėlto, kad jie nori turtų; kad jie nori vėgėdų; kad jie nori namų; kad jie nori pačių ir vaikų.

Tie žmonės yra iš visų luomų. Ten tautos bankeris, mirštantis kalėjime; tenai darbo vada, laukiantieji teismo Los Angeles'e; nekalti žmonės buvo policijos užmušti laike siuvėjų straiko; tūkstančiai yra užmušama ir bjauriai sužeidžiama degtukų dirbtuvėse, geležies tirpinimo kakaliuose (pečiuose), anglių kasyklose. Daugiau kaip šimtas moterų buvo sudeginta New Yorke neseniai.

Yra savižudžių ir prostitučių — ir yra vaikų. Vaikai miršta nuo karščių, nuo neapžiūrėjimo, nuo maisto stokos. Jie badą ken-

<sup>\*</sup>) Vienas iš pasrašiusiųjų, A. M. Stanells, buvęs socialistas, bet dabar, kaip pasakoja pats kn. Kaulakis, kelkias buvusius savo drangus socialistus.

Red.

čia šalyje, kur visko pilna, kur yra begaliniai turtai.

Revoliucija yra štai čia-pat.

Čia nekalbame apie niekšus ar gerus žmones. «Dutchy» ponas buvo užmuštas darbininkų riaušėse (Chicagoj). Lorimeris (iš Chicagos) yra senate. Katras iš jųdviejų yra geresnis žmogus? Katras buvo meilingesnis; katras stengėsi kitiems pagelbėti; katras buvo ištikimesnis darbe dėl didžiulios labo? Aš nežinau. Aš nesirupinu žinoti. Abudu yra aukomis aplinkybių, kurių jie negalėjo savaip valdyti. Aplinkybės, kurių nei vienas žmogus pats negali suvaldyti, bet kurias visi žmonės drauge puikiai gali valdyti, sugriovė tuodu žmones, užmuša mažus vaikus ir sutrina ir sudardo milijonus.

Revoliucija yra štai čia-pat.

Ne kova prieš žmones, nei prieš turtus, bet už žmones ir dėlei turtų. Reikalaujama žmonių ir reikalaujama turtų.

Revoliucija reikalauja, kad visiems žmonėms būtų daleista patiems sau pasigelbėti; pasigelbėti patiems sau ir kits kitam.

Pasaulis yra platus; jo turtai yra be rubežių. Paleiskite žmogų laisvą ant gamtos. Organizuokite moteris ir vyrus, mokslą ir dailę, kad žmogus galėtų turėti, ko jam reikia: maisto, apsidengimo, namų ir tų visų begalinių turtų, kurie guli anapus civilizacijos slenksčio. Prašalinkite tą slogutį ir painiojimą iš pramonijos. Išdirbkite daiktus dėl vartojimo. Tegul žmonės, kurie juos išdirba, turi, vartoja juos ir džiaugiasi iš jų.

Siųskite vaikus į mokyklą. Penėkite juos. Visko yra užtekina ir gausiai. Sutrumpinkite darbo dieną, taip kad visi turėtų darbo.

Tegul bus žmonės laimingi. Nemėginkite padaryti juos gerais per kalėjimus, kartuves ar sušaudymus.

Duokite jiems progą gyventi — visiems jiems, ne keliems.

Tas tai yra revolucija. Bus išlaimėta, nes mes patiriame, kad yra visiems visko pakaktinai ir kad yra kvailybė kovoti kits su kitu, kada mes galime turėti viską, ko mums reikia, pasiimdami tai iš gamtos.

Keista revolucija, jūs sakote. Taip, keisčiausia ir geriausia iš visų, kokias pasaulis yra kada matęs. — Iš *Chicago Daily Socialist*.

## Iš kur imasi pelnas?

Parašė P. Kovas.

### II.

Paprastąją nuomonę, būk pelnas esą atsiranda iš pabranginimo prekių (t. y. iš pardavimo augščiau jųjų vertybės), tarytum patvirtina kasdieninio gyvenimo patyrimas. Viena, visiems yra žinoma, kad šitoks apgavimas yra labai prasiplatinęs vaizboje (pirklyboje). Pirkėjas dažniausia neturi nuovokos, kiek yra vertas prekiš, ir moka už jį tiek, kiek pardavėjas pareikalauja, pastarasis gi skaito savo neužginčijama teisę, kur pasitaiko proga, pakelti prekio kainą. Be abejo, tačiaus, yra ir tokių vaizbininkų, kurie nuolatos gyvena iš šitokios suktybės. Štai neperseniai rašė laikraščiai, kad Berlyne esama tokių gatavų rubų krautuvų, kurios tik ir laikosi iš prostitučių išnaudojimo, parduodamos joms rubus, kurie, sakysime, kaštuoja 80 markių, už 1000 markių ir brangiaus. Taigi, kad prekius, ištiesų, dažnai parduoda augščiau jų vertybės, to niekas nemėgins užginčyti.

Kiekvienam metasi į akis taipgi ir tas faktas, kad ir doriaus vaizbininkas visuomet turi *dvi* kainas savo prekiams: perkamąją ir parduodamąją kainą, ir kaip tik iš skirtumo tarpe šitųdviejų kainų suslėda jojo pelnas. Aišku, kad tiktai *viena* iš šitųdviejų kainų gali būti lygi prekio vertybei. Jeigu tai yra parduodamoji

kaina, tai vaizbininkas turi apskukti prekio pristatytoją. Bet pastarasis juk paprastai yra pats apskukrus vaizbininkas arba fabrikantas, kuris gerai žino prekio vertybę ir nesiduos save apgauti. Taigi, jeigu jau ištiesių čia negali apsieiti be apgavimo, tai nukentėjusiu turi palikti prekio vartotojas, pirkėjas.

Šitokiais galvojimais ir pasitenkina paprastasis «sveikas žmogaus protas» — jeigu tiktai jisai dar apskritai skaito reikalingu apie tai galvoti, — manydamas, kad jie visą dalyką kuo-geriausia išaiškina.

Vienok tas, kuris tuo nepasitenkina ir protauja toliaus, užtin-ka netikėtų keblumų.

Dabar mes spėjame, kad visus prekius *paprastai ir nuolatos* parduodama augščiaus jųjų vertybės; sakysime 25% augščiaus. Nors pelno norma (laipsnis) nėra visur vienoda, bet žemiaus 25% ji vargiai kame-nors stovi. Taip kad šitą nuošimtį mes galime drąsiai paimti, nebijodami «persudyti» pelno didumo. Išivaizdin-kime dabar truputį arčiaus vaizbos procesą.

Rakandų vaizbininkas nori parduoti stalą už 15 rub. Tas stala-s, žinoma, yra vertas tiktai 12 rub., nes 3 rub. turi jam likti pel-no. Kaip paketinta, taip padaryta; vaizbininkas ištikro gavo už stalą 15 rub. ir užpelnė 3 rub. Ką-gi jisai pradės su tais 15 rub.? — Be abejo, nieko daugiau, kaip tiktai pirsks už juos ką-nors. Ji-sai gali juos kurį laiką šernolėje laikyti ar į banką padėti, nuo to dalykas nesimaino: aukščiaus ar vėliaus turi ateiti valanda, kuomet jie bus išleisti kokiām-nors pirkimui. Nes pinigas ir negalli-ma kitaip suvartoti.

Bet štai atėjo toji valanda. Musų vaizbininkas dabar pats tampa pirkėju, prieš kurį stovi pardavėjas, norįs taip-pat paimti 25% pelno. Jeigu rakandų vaizbininkui reikia batų, tai iš batų krautuvės jisai gaus už 15 rub. batus, kurie *verti tiktai 12 rub.* Ki-taip juk ir negali būti, nes iškur-gi paimtų savo pelną batų par-davėjas?

Kuo-gi pasibaigė musų pasaka? Išpradžių rakandų vaizbi-ninkas turėjo stalą, vertą 12 rub.; pabaigoje jisai turi batus, kurių vertybė taip-pat tiktai 12 rub. Iš to, kad jisai per savo rankas perleido 15 rublinių, jisai nei kiek nepasidarė turtingesnis. Pelną, kurį jisai paėmė, parduodamas stalą, jisai turėjo vėl atiduoti ki-tam, pirkdamas batus. Ką pelnė, tai prakišo!

Prekių pabranginimu aiškinant pelno atsiradimą, kaip mato-me, toli nenuvažiuosi.

Beje, musų «sveikai protaujas» žmogus ir ant šitų išvadžloji-mų turi ką atremti. «Seniai mes žinome», atsako jisai, «kad ir vaizbininkas, kuomet perka ką-nors, apturi nuostolį, kaip ir kiekvienas pirkėjas. Bet ką tai jam kenkia? Pirkimas savo privatišk-am suvartojimui pas jį nuolatos yra daug mažesnis, negu parda-vimas; todėl ir prakiša jisai daug mažiaus, negu užpelno. Imki-me vaizbininką, kuris, gyvendamas labai plačiai, išleidžia savo reikalams kasmet 20,000 rub. Už tą pinigų sumą jisai, pagal mu-sų apskaitymo, turi gauti prekių, tiktai 16,000 rub. vertybės, tai-gi, prakiša 4,000 rub. Bet toks vaizbininkas, kuris gali kasmet pragyventi 20,000 rub., parduoda prekių mažiausią už kokią pusę milijono; ir užpelno 100,000 rub. Jam visiškai nesunku yra ne tiktai padengti tuos 4,000 rub. nuostolio, bet dar ir padidinti savo turtą. Nedidelė bėda jam ir tai, kad, pirkdamas prekius savo krautuvei, jisai gauna permokėti 25%, nes, parduodamas juos toliaus, jisai ne tiktai atlupa tą nuošimtį, bet paima iš pirkėjų dar ir naujus 25%, kurie lieka jojo grynu pelnu.

Tokiu būdu visą našta suverčiama ant paskutinio pirkėjo, ant prekių vartotojo. Vartotojai, paprastoji publika, turi užmokėti visas tas pelno sumas, kurias ant prekių vertybės uždėda kiekvie-nas, kas tiktai prikišo prie jų savo nagus.

Taip ištiesių supranta didžimma pelno atsiradimo priežastį. Prisižiūrėkime arčiaus ir šitai nuomonei.

## III.

Paprastai manoma, kad prekiš yra tiek ir vertas, kiek atsielna jojo pagaminimas. Ant šitų pagaminimo kaštų fabrikantas uždė-das savo pelną. Taigi, jisai jau parduodas prekių augščiaus jojo vertybės. Nuo jo publika perka, žinoma, ne tiesiog; prekiš gauna pirma pereiti ištiesių tarpininkų eilę, kol pasiekia vartotoją. Kiekvienas, per kurio rankas eina prekiš, vėl pridėda prie tos kainos, kurią jisai užmokėjo, savo pelną ir, taip pabranginęs prekių, par-duoda jį toliaus, taip kad vartotojas (konsumentas) galų-gale tu-rįs užmokėti ir prekio vertybę (pagaminimo kaštus) ir visus tuos «pridėckus», kurie prie jos prilipo, einant prekiui per tarpininkau-jančiųjų vaizbininkų rankas.

Taip, sakau, manoma paprastai. Paimkime bent vieną skait-liavimo pavyzdį, kuris mums paaiškintų agščiaus aprašytąjį procesą ir parodytų, kiek prisieitų publikai permokėti už prekius, jeigu ištiesių taip dėtųsi.

Medvilnionių (bovelninių) marškinių produkcijai (gamini-mui) reikia medvilnės, kurią gamina plantatorius Amerikoje. Sakysime, jisai sudarė medvilnės paką, 100 rub. vertą. Prie tos vertybės jisai pridėda savo pelną, pav. 10%. Tokiu būdu, jisai parduoda medvilnę už 110 rub. verpėjui. Verpimo darbas, žino-ma, padidina medvilnės vertybę. Bet mes ją galime išbraukti iš skaitliavimo, nes juk verpėjas uždės savo pelną ant *visų* produkci-jos (išdirbystės. Red.) kaštų. Kad lengviaus būtų skaitliuoti, mes turėsime omenėje tiktai pirmutinę (vertybės) sumą ir visus vėliaus pridėtuosius prie jos pelnus. Taigi, verpėjas daro, kaip ir jo pirmtakūnas: uždėda ant užmokėtotos sumos (110 rub.) vėl 10 nuošimčių. Išėina 121 rub. už siulus, kuriuos jis parduoda audė-jui. Šitas toklu-pat būdu pakelia audimo kainą iki 133 r. 10 kap. Audimas keliauja pas marškinių fabrikantą. Pastarasis tai pačiai vertybei uždėda kainą 146 r. 10 kap. Šitą kainą jam užmoka di-delės krautuvės savininkas. Ir gerai dar, jeigu nuo to pirmojo krautuvininko marškiniai paklius tiesiog į vartotojų rankas. Pri-skaitę jo pelną, rasime, kad už tą vertybę, kuri išpradžių buvo ap-mokėta 100 rub., vartotojams prisieis iškrapštyti iš savo šernolių 161 rub. 5 kap.!

Tačiaus musų skaitliavimas toli dar neatvaizdina tikrojo da-lykų stovio. Viena, mes visiškai praleidome tarpininkaujančiuo-sius vaizbininkus (pirklius); antra, pelnas ištikro esti daug augš-tesnis, negu 10%. Ištiesių, tai tarpe medvilnės augintojo (plan-tatoriaus) ir verpėjo, tarpe verpėjo ir audėjo, tarpe audėjo ir stambiojo krautuvininko, tarpe pastarojo ir publikos (vartotojų) išispradžia bent po vieną, o dažniausia po keliatą tarpininkaujan-čiųjų vaizbininkų. Jeigu imsime tiktai po vieną tokį tarpininką, tai kaina pakils iki 235 rub. 80 kap.! Mes kalbėjome taigi, kad 25% pelnas yra veikiaus permažas, negu perdidelis, palyginant jį su paprastąja pelno norma. Įdėkime mes jį į musų skaitliavimo pavyzdį, tai išeis suma 400-500 rub., kurią turėtų užmokėti publi-ka už tai, *kas verta tiktai 100 rub.!*

Kiekvienas sutiks, jogeį vieno šito pavyzdžio pakanka, kad padarius negalimu tikėti, būk, ištiesių, taip eina dalykai, kaip jie buvo augščiaus aprašyti. Iš kur-gi vartotojai paimtų tas milžiniš-kas sumas, kurias jie turėtų diena iš dienos mokėti kapitalistams be jokio atlyginimo? Kas-gi yra ta perkančioji publika, kuri gali be paliovos davinėti kapitalistams tokias dideles dovanas?

Perka kiekvienas. Tačiaus vaizbininkus ir fabrikantus mes turime čia palikti nuošaliai, nes jie-gi šiaip ar taip daug daugiau paima pelno, negu prakiša pirkdami. Tiesa, be jų esama dar ne-mažo skaitliaus turtingų žmonių, kurie priklauso prie perkančio-sios publikos, būtent, kiti kapitalistai, kurie savo pinigų skolina bankams, fabrikantams, valstybei, vaizbininkams ir tt. ir ima už tai palūkius, rentas, dividendus ir panašius «atlyginimus». Jeigu tokis piniguočius atels į krautuvej ko-nors nusipirkti, tai pirklys,

be abejo, puls prie jo ir pasistengs nulupti nuo jo, jei tik galės, 400-500 procentų. Ir tam, kas turi omenėje tiktai vieną šitoki piniguocių ir vieną pirklį, rodosi, kad tai jau išaiškina pelno kilimą. Visai kas kita, jeigu mes vietoje atskiro asmens atkreipsime atidą į *ištisą žmonių kliasą*.

Piniguocių įėjus susideda iš rentų, palūkių ir dividendų. O iš kur imasi tos rentos, tie palūkiai ir dividendai? — Ponas A., sakysime, turi savo auksą ir sidabrą padėjęs banke, kuris jam kasmet išmoka tiek ir tiek tūkstančių palūkio. Kokių-gi būdu gali tai daryti bankas? Gi štai kokių: jįsai pavedė pono A. pinigus kokiam-nors fabrikantui arba vaizbininkui, tasai daro su jais pelną ir *to pelno dalis* tenka ponui A., kaipo palūkis. Tikta šitokiu būdu ir atsiranda turtingųjų piniguocių neuždirbtosios įėjus. Jie traukia jas iš fabrikantų ir vaizbininkų pelno, todėl, jeigu jie ir praktiškai paskui pirkdami, tai jie tikta sugrąžina pirkliais dalį to, ką jie pirmians iš jų paėmė. Taigi, ne piniguocių įėjomis reikia aiškinti pelnas, bet atbulai: pelnu reikia aiškinti tosios įėjus.

Pirkėjų cilėse skaitosi dar daug kitų žmonių, būtent, darbininkų. Juos, be abejo, taip-pat dažnai apsuka pirkliai. Bet, dėja, ir šitoji aplinkybė negali išaiškinti pelno atsiradimą, kadangi darbininkų kliasos įėjų neištekėtų tam tikslui. Juk reikia surasti, kaip matėme, iš kur kyla tokia suma, kuri 400—500% viršija visų preklų vertybę. Darbininkų uždarbiais toli gražu nebutų galima nei tosios vertybės atsverti. Kokių-gi būdu jie ištesėtų užmokėti 4 ar 5 kartus didesnę sumą?

Taigi, aišku, kad pasakojimai, būk pelnas atsiranda vaizboje (pirklyboje), neturi po savim rimto pamato.

(T.B.)

## SOCIJALIZMO TRUPINIAI.

### XI. Ar bus atlyginama už sukonfiskuotą turtą laike Socijališkos Revoliucijos?

Visi socialistų priešai vienu balsu šaukia: «Socialistai nori paimti nuo žmonių, turinčių turtą, ir perduoti visuomenei ir nenori nieko atlyginti už tai».

Tas tiesa, kad, socializmui įvykstant, bus paimta į draugijos rankas visi visuomenei reikalingi išdirbystės ir susinešimų įrankiai ir gamtos turtai (kasyklos, girios ir tt.). Tie dalykai šiandien priklauso privatiškomis ypatoms, kapitalistams, kurie jais išnaudoja darbininkus. Darbininkai, neturėdami savo išdirbystės įrankių ir medžiagos, iš kurios gaminama dalykai, turi dirbti dirbtuvėje pas kapitalistą, kuris darbininkui už jo darbą užmoka daug mažiau, negu darbininkas pagamina. Tokiu būdu, šiame surėdyje kapitalistai neteislingai paima nuo darbininkų jų darbo vaisių ir sau iš to susikrauna milijonus. Taigi visi šiandieniniai kapitalistų turtai yra konfiskuoti (konfiskacija — valdžios arba keno nors daleistas atėmimas) nuo darbininkų kliasos.

Todėl mūsų priešai negali reikalauti, kad laike Socijališkos Revoliucijos (drauginio perversmo) būtų jiems atlyginta už jų turtus, konfiskuotus dėl visos draugijos naudos. Juk jie tuos turtus irgi konfiskavo nuo darbininkų kliasos; todėl darbininkų kliasą, kuomet turės politišką galę, galės atsiimti tą, kas nuo jos buvo paimta, kuomet kapitalistai turėjo politišką galę. Kapitalistai negali netik reikalauti atlyginimo už tą, ką jie nuo darbininkų yra sukonfiskavę, bet turėtų dar būti dėkingi, kad jiems taip ilgai buvo duota naudotis tais dalykais.

Bet čion išgirsime smulkų buržuų šaukiant ne savo balsu: «Tiesa, kad kapitalistai tai savo turtus sudėjo per darbininkų išnandojimą, bet aš va dirbau ilgus metus dirbtuvėje, badmiriaudamas, nevalgiau priderančiai, ir taip sutaupiau keliatą šimtelių, už

sidėjau mažą dirbtuvę, o kuomet ateis socializmo laikas, tada man atims viską ir aš liksiu tokiu būdu neteislingai nuskriaustas». Čia galima šaltai paaiškinti, kad tokis bijojimas yra be pamato. Tas turtas, kuris yra sutaupytas teisingu darbu, bus sugrąžinamas pavidale pinigų. Bet nebus sugrąžinamas tas turtas, kuris yra sudėtas vien nuskriaudimu darbininkų.

Vienok, labai gali būti, kad darbininkų kliasą bus žmoniškėnė ir, atsižvelgdama į tai, kad, verčiant kapitalistus prie darbo, pastarieji nukęstų labai daug nesmagumo iš priežasties nepripratimo prie darbo, — ir jiems, galbut paskirs žinomą atlyginimą, kad jie, ir gal jų vaikai, galėtų lengviau pragyventi. Bet ar tokis atlyginimas bus išmokama ar ne, tai tas paeis nuo to, kaip liaudis pati nuspręš. Ir jei bus mokama tokis atlyginimas, tai į tą atlyginimą turime žiurėti, kaip į darbininkų kliasos *mieląširdystės darbą*, o ne kaip į perėigą, kurią darbininkų kliasą turėtų atlikti.

Linkui atlyginimo vienas dalykas visgi turėtų būt aiškus, o tai tas: Jeigu kapitalistų ir buržuazijos kliasos taikysis su darbininkų kliasą pirm Socijališkos Revoliucijos, tai dar galime tikėtis, kad jiems bus suteikiamas kokis atlyginimas, kuomet bus nutarta perimti į draugijos rankas draugijai reikalingi išdirbystės ir susinešimo įrankiai ir gamtos turtai. Bet jeigu kapitalistai ir buržuazija priešinsis darbininkų kliasai ir stengsis visada pavergti pastarąją, taip kad pastaroji bus priversta griebties ginklų, idant apgalėti savo pavergėjus, tuomet, turime tikėtis, kapitalistai ir buržuazija *negaus nei skatiko* atlyginimo už savo turtus, kurie bus perduodami draugijai.

L. F. d' M.—R.

## APŽVALGA.

N33 *Vien. L.* p. B.K. Balutis meldžia redakcijos, kad pastaroji paliudytų, būk ne iš po jo pluksnos yra išsiliejęs straipsnapalaikis «Musų socializmas». Redakcija, paliudydama, kad ne —, iš savo pusės dar priduria: «Pridursime tiek, kad jį rašė socialistas». Mat, *V.L.* red. akinlais žiurint, va kaip atrodo: ant šiaudų kulio arba, atsiprašant, ant asilo užkabink raudoną guzikėlį, — tai jau ir gatavas socialistas! Anot pasakos, lygiai taip atsitiko Rusijos žandarams laike revoliucijos: kada jie išgirdo piemenėlių pas kaiminę galvijų niuniuojant marselietės melodiją, tai, manydami, buk tai pulkas revoliucionierių, suareštavo visą kaiminę.

P.S k s.

Tulas St. Miliauckas per *Darb. Viltį* išvadžioja, kad jis, kaipo atganes trejus-ketverius metus kiaules pas kunigą, turįs teisę pamokyti *Kovą* ir *Keleivį*, kad juodu labiau paguodotų kunigų «svečių-nebuvėlių» vardą. Galbut, kunigo «kiaulių akademija» atsako labiau jo galvelei, negu Scranton International Correspondence School, kuri jam, matyt, protelį maišo.

Tumas savo «oficijališkame organe» *Lielvoje* rauda, kad *Kova*, *Keleivis* ir *Rankpelnis* nemoką ginti socializmo. Paskui pasigiria, buk ir jis pripažįsta socializmą, kaipo teoriją.

Taip jau visuomet pas kunigus yra: jie pripažįsta viską, kas yra gera, bet tik *teorijoje*; išpažįsta Kristaus mokslą, bet tik *teorijoje*; jie išpažįsta socializmą, bet tik *teorijoje*. O ką jie daro praktikoje?

Paverčia Kristaus mokslą įrankiu savo pelno ir liaudies pavergimo. Teorijoje (taigi vieni sau ir prieš socialistus) pripažįsta

socijallizma, o per pamokslus ir prakalbas ji dergia.

Nors kunigai ir nepasisako, bet aišku, kad jie pripažįsta tik vieną dalyką — tai dolerį ar rublį, už kuri, žinoma, jie gali prisidaryti «giminių» gospadinių, prisipirkti meilių ir kitokių pasiūlykimų ant šios ašarų pakalnės.

\* \* \*

Tumas dar skerėčiojasi, kad *Kova* ir *Kelėvis* pranešė, jog vadaus dalykų ministerija, sušelpdama Ašausko veikimą «Saulėje», paskyrė 500 rub. O juk ta žinia paimta iš pačios kuniginės Vilniaus *Vilties*, ką *Kel* ir pastebi.

\* \* \*

*Biz. Božų* rašo:

«Patrijotų ir klerikalų eilėse viešpatauja nepaprasta linksmybė. Nes pasirodė, kad trumpu laiku atvažiuos į Ameriką liaudiškai-klerikaliskas Galicijos veikėjas, sudžia Vladimiras Ivanickis, kuris, pavogęs 100,000 koronų iš našlaičių fondo, nusprendė atvažiuoti čia, idant tarp savo viengenčių platinti patrijotizmą.»

## A M E R I K A .

### Muitai — politiškas žaislė.

Užsidarė kongrese ekstra sesija, suaukta muitų (tarifo) peiziurėjimui. Muitų klausimas neužbaigtas. Paskutinės sesijos dienose buvo labai aišku, kad ir demokratai ir republikonai politikieriai tyčia užvelka muitų klausimą, kad 1912 m. rinkimuose vėl galėtų viloti liaudį visokiais pagerinimais, buk prigulinciais nuo muitų sutvarkymo. Be to, matoma, kad kongreso politikieriai visados pasiliks sau svarstyti tą klausimą, kol kongresas bus kapitalistiškas.

### T. Malkovas paliuosuotas.

Rusijos jureivis Teodoras Malkovas, revoliucionierius, kuris 1905 metais dalyvavo užgriebime širvuočio Potiomkino nuo valdžios, tapo paleistas iš Ellis Island, kur jis buvo užturėtas ir iš kur jis būtų buvęs atgal sugrąžintas, jeigu nebūtų už jį užsisoję New Yorko socijalistai ir sōcijalistų kongresmonas Bergeris.

### Ką daro detektvai

Denver, Colo. Darbininkai turėjo milžinišką susirinkimą protestui prieš išvogimą McNamarų. Susirinkime teisėjas O. N. Hilton pasakė, jog rakalis detektivas Burns treji metai atgal buvo teisiamas už kreivą prisiegą prieš vieną niekuomu nekaltą Denver'io gyventoją. Pastarasis tapo atnastas nekaltų, o Burns buvo patrauktas teisman, bet ta byla dar ir ikišiol neužbaigta, vienok ji pilnoje savo spēkoje stovi prieš Burns'ą ir yra užrašyta kriminališko teismo knygoje.

Paskui teisėjas Hilton privedė šitokį atsitikimą, kuris pilnai gali liudyti, kokius šlykščius įrankius vartoja kapitalistai ir detektvai kovoje su organizuotu darbu.

Tame pačiame Denver keliatą metų atgal buvo teisiamas vienas unijinis angliakasy už užmušimą ne unijinio angliakasio. Į teismą detektvai atnešė neva užmuštojo darb-

ninko skeletoną (kaulus, besilaikančius maž-daug kruvoj kits su kitu, kaip kad pas gyvą žmogų). Bet čia vienas detektivas buvo priverstas prisipažinti, kad tas skeletonas buvo visai keno kito, o ne ano užmuštojo angliakasio, ir kad jis su kitais, iš kur tai gavę tą skeletoną, atgabeno jį į kalnus ir užkasė niekeno nelankomoje vietoje, idant paskui teisme galėtų tą skeletoną išduoti už užmuštojo angliakasio lavono liekanas.

### Kompanija — sau pačiai policistas.

So. Chicago, Ill. Vietinis policijos pirmininkas McWerny pasiskyrė sau už padėjėjus (assistant chiefs) Illinois Plie-no kompanijos superintendantą ir kitą svarbų jos užveizdą. Ilgus metus kompanija nedaleisdavo policijai lankyti kompanijos dibtuvėse. Bet dabar, matydama, kad jos darbininkai pradeda susiprasti ir mėgsta šnekėti apie straikus, turbūt, pati pasiprašė policijos višininko, kad jis kompanijos žmones paskirtų policijos perdėtiniais, taip kad geriau būtų dasišaukti policijos, atsitikus reikalui valdyti darbininkus, kurių čia dirba į 12,000.

### Dingo socijalistas korespondentas.

Los Angeles, Cal. Kelios savaitės atgal atvyko čia George Shoof, korespondentas socijalistiško laikraščio «Appeal to Reason», idant tēmyti McNamarų bylą. Trejatas savaičių atgal jis kasžin kur dingo. Jo draugai uoliai teiraujasi apie jį ir šaukiasi agentų-sujieškotojų ir policijos, kad padėtų jį surasti, bet policija su agentais nei iš vietos nesijudina. Matyt, McNamarų priešams buvo negeistina, kad tokis korespondentas rastųsi Los Angeles, ir, turbūt, jie jį kaip-nors prашlūto.

## U Ž R U B E Ž I S .

ŠVEDIJA. Pirmoje pusėje rugsėjo ketina būti rinkimai į Švedijos parlamentą. Įvairios partijos smarkiai veda savo agitaciją.

Dešiniejie (atgaleiviai) samdo agitatorius, kurie mėlyname automobiliuje važinėja po šalį ir mėgina įkalbėti ukininkams, kad socijalistai atimsią nuo jų žemę ir išvysią tikėjamą iš Švedijos.

Socijalistai turi du raudonus automobilius. Jais važinėja socijalistų agitatoriai jau nuo pusės birželio. Kur jie neužvažiuoja, visur esti prielankiai sutinkami ir jų prakalbos klausomos. Laukiama, kad socijalistai mažių-mažiausiai nuo šių rinkimų turės 15 savo atstovų parlamente daugiau, negu dabar.

Dabar parlamente tėra tik 35 socijalistų atstovai, o parlamente išviso yra 375 atstovai.

Daugelyje klausimų eina išvien su socijalistais ir liberalai, kurių yra 113.

Socijalistų partija išleido manifestą, kuriame tarp ko kito reikalaujama:

Lygių teisių vyrams ir moterims balsavime, kuris turi būt tiesioginis; respublikos; sumažinimo kariumenės; įstatymų, apginančių ukininkus nuo trustų ir didelių žemės valdytojų; atskyrimo bažnyčios nuo mokyklų ir valstijos; tikėjimo laisvės; 8 valandų

darbo dienos.

Socialistų agitacija turės būti juo pasekmingesnė, kad nuo tulo laiko yra Švedijoje ir Norvegijoje didelis darbininkų lokautas (prašalinimas iš dirbtuvės visų darbininkų).

**VOKIETIJA.** Bruxelles's mieste neužilg atsibus susivažiavimas socialistų partijos viršininkų iš Francijos, Vokietijos, Anglijos ir Ispanijos. Tikslas susivažiavimo — tai užprotestuoti prieš rengiamą karę dėlėi Moroko.

Berlyne atsibuvo politiška demonstracija, kurioje dalyvavo suvirš 20,000 darbininkų — tai buvo protestas prieš valdžią, kuri nori sukelti karę dėlėi Moroko. Laike demonstracijos kalbėjo vokiečių ir francuzų socialistų kalbėtojai. Išnešta rezolucija, kad darbininkai nedaleistų karės.

Tą pačią dieną, kada darbininkai laikė demonstraciją, Pablo Eglesias, vienatinis socialistas atstovas Ispanijos parlamente, prisiuntė socialistų laikraščiu *Vorwärts* straipsnį, kuriame sako, kad nei laudis, nei buržuazija, nei kapitalistai nenori karės dėlėi Moroko, ir jos geidžia tik keltas «patrijotų», keliatas augštesniųjų kareivijos viršininkų ir karalius; jis sako, darbininkai protestuoja prieš tų «patrijotų» norus; socialistai ir republikonai ragina žmones, kad, jeigu valdžia ištikrųjų rengtų karę, tai sukilti prieš valdžią ir priversta sugriauti josios «patrijotiškų» užmanymus.

**ITALIJA.** Laikraščiai praneša, kad neužilgo Italijoje bus atskirta bažnyčia nuo valstijos. Bažnyčia taip jau žmonėms iškirėjo, kad apie ją nenori nei girdėti. Parlamentas irgi yra linkęs, kad išgelbėti viešpatystę nuo to bereikalingo sunkumo — bažnyčios, o bažnyčios turtus apversti naudingesniems dalykams, negu užlaikymas «indų dvasiškųjų».

Kunigija ir zokoninkai jau seniai pajuto sau pavojų, dėlto išpardavinėja savo turtus ir nešdinasi užrubežiuosna. Visi tie šaranciai nutūpia ant bieduos Austrijos, o ypatingai ant Galicijos. Tūkstančiai zokoninkų ir miniškų perkelia į ten savo «sodybas», pasitikėdami iščiulpti sau, ką gali, iš nesusipratusių minių.

**AUSTRIJA, Vienna.** Valdžia uždraudė įgabenti mėšą iš Argentinos. Iš tos priežasties mėša tapo darbininkams neprieinama. Viskas labai pabrango, ypatingai Viennoje. Užmokestis gi už darbą sumažėjo. Didesniuose miestuose viešpatauja baisus skurdas tarp darbininkų. Tūkstančiai darbininkų šeimymų apsigyveno apsuksui Vienną ant pievų šėtruose, kadangi neturi už ką nusisamdyti pastogės. Tėvai labai dažnai apleidžia vaikus, nemažai darbininkų nusižudo — vis dėlėi nepakeliamo skurdo. Tuli mano, jog visa tai yra dėlto, kad valdžia ėmėsi palaikyti trustų pusę.

**MEXICO** perorganizuoja savo kariumenę. Dabar bus samdoma kareiviai, o ne prievarta imama, kaip pirma. Kariumenė prie Diaz'o buvo sutaisyta daugiausia iš pačių draugijos padugnių — surinkta iš galvažudžių, vagių ir iš kalinių.

Madero tvirtina, kad jis turi davatus, jogei gen. Reyes su valdiškos kariumenės oficeriais yra padarę suokalbi su tikslu sukelti naują revoliuciją.

Katalikų dvasiškija iš visų keturių spiriasi, kad jos statomas kandidatas į prezidentus taptų išrinktas sekančiuose rinkimuose.

**CHINIJA.** Admirolas Lee Chun pasišaukė į savo kambarį ir nušovė sūnų už tai, kad pastarasai varė priešvaldišką agitaciją tarp Chinijos jureivių Kantone. Sunaus pati tąsyk nutvėrus revolverį šovė į savo uošvi, bet tik sužeidė jį, o uošvis nušovė ir ją.

**PORTUGALIJA, Lisabona.** Užgirta naujai sutaisytoji Portugalijos konstitucija.

Išrinkta pirmas Portugalijos prezidentas Manoel de Arraiga, advokatas, kuris nuo išgriovimo monarchijos ikišiol buvo valstijos generališku prokuratorium.

Katalikų kunigai, bijodami, kad valdžia neatimtų nuo jų ir jų bažnyčių turtus, užkasinėja savo turtus į žemę. Dienraštis *Dia-ro Noticio* apskaito, kad jie yra jau užkasę \$2,000,000 vertės turto

## DARBININKU GYVENIMAS.

### Amerikoje.

**Colorado Springs.** Metinis susivažiavimas Darbo Unijų Sąjungos įnešė, kad Gompers būtų prašalintas nuo prezidentystės Amerikos Darbo Federacijoj. Savo politikoje jis pasirodė neenergišku ir nuolaidžiu kovoje su kapitalistais, per ką darbininkai nukentėdavo nepasisekimus. Sprendžiama, kad pats Gompers atsisakys nuo savo urėdo.

Šįmet rengiama kalnakasių kongresas. Jo tikslas — tai apkalbėti budus, kokiais galima būtų geriau apsaugoti darbininkams gyvastį ir sveikatą. Dabar, abelnai imant, kasdieną žuva po 8 kalnakasius.

**Cleveland, Ohio.** Straikuoja jau 35,000 unijinių rubsiuvių. Darbdaviams straikas ligšiol padarė nuostolio \$17,000,000. Iš tos sumos jie išmokėjo \$4,150,000 dektivams, policijai ir ginkluotai sargybai. Vienok straiko fondas jau baigiasi. Straikeriams reikalinga pagelba iš kitų miestų.

**Middland, Pa.** Užgriuvo žemėmis 50 darbininkų, bekasusių duobę. Visi žuvo.

**Ely, Nev.** Per eksploziją žuvo 6 angliakasiai.

### Užsienyje.

**Paryzius.** Francijoj krasos ir telegrafo skyriuose dirba 18,678 moteris, o ant valdiškų geležinkelių 6,356. Iš pastarojo skaitliaus 5,315 tarnauja ar ant rėlių, kaip signalistės, ar ant stočių, kaip geležinkelio tarnaitės. Signalistėmis paprastai esti pačios vyrų, dirbančių ant geležinkelio. Joms mokama tik po 2c ir ketvirtį į valandą. Jei kurios nenori dirbti, tai tų vyrams arba prastesnį darbą duoda arba visiškai juos iš darbo pavaro.

**Londonas.** Ilgus laikus moteris galėdavo dirbti prie anglių ant viršaus kasyklų. Dabar Southwest Lancashire anglių kompanija nori panaikinti tą moterų darbą. Moteris yra labai neužganėdintos iš to sumanymo ir pasiuntė savo delegatus pas vidaus dalykų ministerį, kad tas pasistengtų, idant anglių kompanijos sumanymą parlamentas nepadarytų įstatymu.

**Liverpool.** Darbdaviai nenorėjo priimti atgalį darbą straikavusiųjų dokų darbininkų. Bet kada geležkelių darbininkai pagrasino atnaujinti straiką, tai dokininkai tapo priimti. Geležkelių kompanijos vietomis irgi nenori imti



atgal buvusiuju straikeriu, o tuliems jų duoda prastesnį darbą. Tokis apsiėjimas labai erzina straikerius ir jie viešai išsireiškia, kad kokioje jie vėl susitraikuos.

## IŠ DRAUGIJŲ GYVENIMO.

### Augančioji galybė vokiečiu socializmo.

(Žemiaus paduodamieji faktai yra surašyti vieno jezuitų kunigo dėl tulo katalikiško laikraščio Amerikoje. Šiame aprašyme skaitytojas ras gerą apiprekiavimą social-demokratiškojo judėjimo Vokietijoje).

Pirmuose rinkimuose į Reichstagą (vok. parlamentą) 1971 m., social-demokratų balsuotojų buvo 129,000, o 10 metų vėliaus social-demokratai turėjo 312,000 savo balsuotojų, nežiurint to, kad valdžia labai varžė socialistams balsus. Paskui, kada tie varžymai sumažėjo, tai tas balsuotojų skaitlius milžiniškai pakilo; taip, 1890 m. buvo 500,000 balsų, 1898 m. — jau 2,000,000 balsų, o 1903 m. 3,000,000. Paskiausiuose rinkimuose skaitlius soc.-dem. partijos balsų pakilo iki 3,260,000. Dabar net soc.-demokratų priešai mano, kad ateinančiuose rinkimuose sausyje 1912 m. partija turės apie 4,000,000 balsų; taigi bus tvirčiausia partija Vokietijoje. Tačiau socialistai tikisi daugiau balsų turėti, negu jų priešai sprendžia. Ir tam pasitikėjimui turi pamatą.

Nuo 1906 iki 1911 m. skaitlius organizuotų partijos narių pašoko nuo 384,000 iki 720,000. Niekados socialistai nėra vedę tokios smarkios propagandos, kaip dabar.

Partijos finansai yra žydinčiame padėjime. Nuo liepos 1909 iki liepos 1910 m. buvo 935,409 markių (222,159 dol.) įeigų. Prie tos sumos yra pridėjęs Vowaerts (Pirmyn), vadovaujantis soc. laikraštį, 113,000 markių (2684 dol.), savo metinį uždarbį.

300,000 markių (71,250 dol.) buvo suvartota agitacijos reikalams. Nuo 1909 iki 1910 m. partija pasidaugino 29,826 nariais, ir per tą laiką buvo laikyta 13,814 viešų mitingų; buvo išdalinta 23,162,440 agitativiškų lapelių ir kalendorių su brošiurėlėmis 2,547,811. Ukininkams išsiuntinėta agitativiški lapeliai pavidale ypatingų laišku, kuriuose socialistai atsikreipia į ukininkus, kaip į «brangius giminaičius».

Bet didžiausiu įrankiu platinimui socializmo tarpe vokiečių yra laikraštija. 1910 m. partija turėjo 78 dienraščius iš 57 savo išleistuvių, ir tie dienraščiai turėjo 1,160,086 užsirašiusių skaitytojų — lygiai dusyk tiek, kaip 1904 m. — tiktai 6 metais pirmiau. Vorwaerts turi 140,000 užsirašiusių skaitytojų. Socialistų organas «Die Gleichheit» (Lygybė) turėjo tais metais 84,000 užsirašiusių skaitytojų. Socialistiškas literatiškas savaitinis laikraštis «Neue Zeit» (Naujoji Galybė) turi apie 100,000 skaitytojų. O socialistų mėnesinis «Sozialistische Monatshefte» yra beveik taip-pat jau pla-

čiai skaitomas, populiariškas laik. Nestokuoja pas socialistus nei komiškų (juokdaringų) laikraščių, ir jų komiškasis laikraštis «Der Wahre Jakob» (Tikrasis Jokubas) skleidžia juokus ir socializmą tarp apie 300,000 skaitytojų. Prie tokios galingos soc. spaudos reikia dar pridėti socialistišką darbo unijų spaudą. Tos unijos jau 1907 m. turėjo 1,837,146 narius ir 33,000,000 markių (7,803,750 dol.) savo įzde.

Turbūt, stebėtiniausiu daiktu vokiečių social-demokratijoje yra milžiniškas augimas Frauenbewegung'o (moterų judėjimo).

1909 m. buvo 62,000 socialistų partijoje moterų socialistų; o 1910 m. pabaigoj tas skaitlius pakilo iki 82,000, šiandien gi jos sakosi turinčios partijoje 100,000 socialistų.

Moteris socialistės ypatingą atidą pašvenčia patraukimui jaunosios gentkartės prie socializmo. Jos išleidžia tam tikslui laikraščius ir knygutes, pritaikytus vaikų amžiui. Tie raštai yra tokie, kad išsyk nežymu, jog jie yra socialistiški, bet jais nežymiai, po valiai yra daroma jauni socialistai. Apart to, jos įsteigia vakarėlius, žaidimus ir pasiliksminimo vietas.

Jos yra įrengusios 105 vaikų klubų; 70 iš tų klubų turi knygynus, kur abiejų lyčių vaikai gali už dyką skaityti ir imti namo pasiskaitymui knygas. 1910 m. buvo surengta vaikams 1434 paskaitos ir pasiliksminimai, 38 mokslo kursai, 259 teatrai, 215 kartus buriai vaikų buvo vadžiojami po muzejus, 1466 kartus išvežta vaikai už miesto, kad galėtų pažaisiti ant tyro oro.

Socialistai laike rinkimų esti varžomi, ir todėl negalima spręsti apie vokiečių socialistų spėką, pasiremiant vien tik ant atstovų skaitliaus Reichstage (parlamente). Nes socialistai turi daug daugiau galybės, negu Reichstage jie yra perstatomi (reprezentuojami). Nežiurint varžymų iš valdžios pusės, socialistai 1909 m. 19-je provincijose (apygardų) turėjo savo rankose 200 svarbių valdiškų urėdų; įvairiose miestų tarybose jie turėjo 7,533 savo partijos narius — ir tie skaitliai padidėjo laike paskutiniųjų rinkimų.

Kodėl gi negali Amerikoje socializmas taip bujoti?

Keli metai atgal profesorius Werner Sombart, gerai žinomas vokiečių sociologas, atvyko į Ameriką studijuoti jos sąlygas, ir, sugrįžęs į Europą, pagarsino savo studijavimo pasekmes veikale, užvardytame «Kodėl nėra socializmo Suvienytose Valstijose?»

Tame veikale autorius peržvelgia ekonomišką, politiškas ir draugijines sąlygas ir aplinkybes, dėlėi kurių negalėjo Europos socializmas pasekmingai išsiplėtoti Suv. Valst. Bet Sombart visvien užbaigia savo veikalą šiuom pažymėtinu sakiniu:

«Visos sąlygos, kurios ligšiol sulaukė socializmo išsivystymą Suv. Valstijose, visai nyksta, arba persikeičia į sąlygas, patogias besiplėtojimui socializmo, taip kad reikia spręsti, jog sekančios kartos gyvenime socializmas atsieks savo augčiausio išsivystymo Suv. Valstijose». (Faktai paimti iš Frederick Siedenburg, J. S.)

## K O R E S P O N D E N C I J O S .

VALPARAISO, Ind. — Rugpjūčio 11 d. surengė vakarėlį 9 lietuviai, septyni, kurių užbaigė moksliskąjį skyrių (Scientific, su laipsniu B. S.), du — klasiškąjį (su laipsniu B. A.) ir vienas — muzikos kursą. Vakarėlis buvo papuoštas prakalbotomis, muzika, labai puikia vakariene ir gana gražiais juokais.

Pirmiausiai kalbėjo vakarėlio vedėjas S. Biežis. Jo kalba buvo gana įspūdinga ir viena iš geriausiųjų tą vakarą. Kalbėdamas apie partijas ir mokslievių prie jų atsinešimą, parodė, kad yra išmintinga ir naudinga prigulėti ir tiksliai prie tokios partijos, kurios vertę esi apiprekiavęs savo protu, ir dirbti jai taipgi; net atkartodamas priminė, kad kiekvienas mokslievis, kurį sušelpia visuomenė, turi dirbti visuo menės labui, dirbti, idant atsisteisti už jai padarytą skolą. Buvo pasakęs ir daugiau svarbių dalykų.

Po tam kalbėjo S. Naikelis apie evoliuciją. Kalba buvo labai silpna; tikriuo, kad evoliucija esanti taip jau(?) mokslas, kaip kad botanika, zoologija, geologija ir tt., evoliucija niekadados nepripriešusios religijai.

Ištikrųjų, evol. nėra kokia tai mokslo šaka, bet pamatas — principas, sulgy kurio augmens ir gyvunai yra išsivystę iš praprasčiausių formų; ir evoliucija mums išaiškina, kad nėra pasaulyje višgamtisčių spėkų.

Dar kalbėjo Juškaitis ir Kl. Jurgelionis iš Chicagos. Apie pirmutinį neverta nieko sakyti, nes, išties, nieko ir nepasakė daugiau, kaip tik «tėvynė», «tėvynė», «Lietuva», «tėvynė» ir taip be galo. Jurgelionis bandė pasirodyti labai mokytu, stvėrė kritikuoti Naikelį ir tas jam pusėtinai nusišėkė, bet kada griebė kritikuoti (iš kokio atžvilgio? Red.) fiziką ir kitus gamtiškus mokslus, tai, kaip jis pats prisipažino, ir pasirodė, kad, ištiesybė, jie jam neaiškūs, nes jų nežino. Visoj kalboj graibė tai gamtinius mokslus, tai draugijinius, tai kalbėtojus, tai rašėjus; žodžiu sakant, viską lyg «čiečka» kapoje, nelyginant Lietuvos bobelė vijokles ar garstyčias tu liems gaivalams.

Vakarienė buvo puiki, nors netokia, kaip ta, kurią Chicagos inteligentai surengė «svėčiams — nebuvėliams». Vietoje šampano ir bavarsko, gėrėme saldų pieną, o vietoje keptų gaidukų, valgėme «sandvičius».

Laike vakarienės atsibuvo juokai ir išvažiuojančių atsisveikinimai. Paprašyta ir šeštoko, kad ką pasakytų. Jis gerokai prajuokino susirinkusius išsireiškimais apie savo ekonomiskąjį stovį: čeverykais be padų, silkėmis ir tt. Po juokų, jis rimtai pasakė, kad Valparaiso universtetas — tai šaltinis, iš kurio Amerikos lietuviai gali sau pricinamiausiai semti apšvietą; jis paragino išvažiuojančius, kad jie stengtųsi kuodaugiausia sukviesti lietuvių į Valparaiso. Ant galo, uždavė pipirų «Lietuvos» redaktoriams (taigi ir Jurgelioniu), kam jie talpina «Lietuvoje» juštus ir karikatūras, pajuokiančias Valparaiso ir valparaisiečius.

M a r g e r i s .

SO BOSTON, Mass. — Rugpjūčio 19 d. vakare, pobūzinytiniame sklepe, kalbėjo p. J. Vanagaitis. Kalbėjo, tai kalbėjo, kaip ir kiti muzų tautininkai; nepasakė nieko naujo, kaip tik tą, ką visi jau, kurie tėjimam lietuvių reikalus, žinom. Iškalbos žmogus neturi; dar pusėtinai pavokiečiucija, bet visgi savo užduotį atliko ir butų mierį atsiekęs — ke liasdešimtis prenumeratorių «Birutei» butų gavęs, kad ne kun. T. Žilinskas, kuris, norėdamas palaikyti savo autoritetą, sugadino visą reikalą.

Buvo taip: Kada Vanagaitis pabaigė kalbėti, tuoj atsistojo kun. Žilinskas ir trumpai paraginęs, kad publika parremtų «Birutei», atsisėdo. Po tam pirmininkas perstatė už kalbėtoją Auguną iš Brooklyno, siuvėjų unijos organizatorių, kuris, bekalbėdamas apie pilietytę, išsitarė, jog valdžia yra ne nuo dievo, bet nuo žmonių, kas kun. Žilinskiui nepatiko, ir jis atsistojęs norėjo sustabdyti Auguno kalbą; bet Augunas pasipriešino ir pradėjo abu ginčytis. Išikišo pirmininkas, tcliau kitas ir trečias iš publikos, ant galo išskilo lermas. Publika ėmė šaukt, kad duotų Augunui toliaus kalbėt, o kun. norėjo pats kalbėt, bet publika ėmė švilpt, ką kun. su Vanagaičiu matydami pasiskubino apšleisti prakalbas, o pirmininkas ėmė šaukt, kad prakalbos užsibaigė ir norėjo, kad publika išsiskirstytų. Bet tas buvo jau negalima, nes visi buvo stati ir keliosdešimts vyrų buvo sulipę ant pagrindų, tarp kurių buvo ir Augunas. Ir ėmė šaukti, kad kalbėtų Bagočius. Bagočius, matydamas, kad publika kone vienbalsiai šaukia, trumpais žodžiais nuramino publiką ir apgailėtavo tokį nesmagų atsitikimą, ypatingai, kad Vanagaitis važiavo tokį tolimą kelią pas mus, jieškodamas paramos, o mes jį priėmėme savo vaidais, lermu, ir dėlto meldė publikos, kad norintieji užsiprenumeruoti «Birutei» ateitų bile dieną į «Keleivio» ar «Laisvės» red — jas, o ten bus prenumeratora priimama ir Vanagaičiui perduota.

Baigiant Bagočiui kalbėt, pirmininkas, dar kartą sugrįžęs, ėmė šaukt, kad čia jokių prakalbų nėra, bet tapo sugėdintas, už ką supykęs su zakristijonu atsivedė policistą ir ėmė žiburius gesinti; publika pasipriešino. Tač žmogelis puolė prie policisto, bet vienas iš publikos policistui paaiškino dalyką, tai tas apsigręžęs ir išėjo. Po tam ir prakalbos užsibaigė.

Publikos buvo suvirš du šimtai. Prenumeratų «Birutei» gauta keliolika.

J. P. R a u l i n a i t i s .

## M O T E R U S K Y R I U S .

Kas moterims neleidžia apsišviesti?

Tankiai mums tenka išgirsti iš nekurių vyrų, o dar ir inteligentų, išsireiškimus, buk šių dienų moteris yra tik blizganti cackė ir iš jos mėš nieko gero negalime tikėtis lauke kovos su savo priešais.

N  
B  
moteri  
A  
o tuon  
niu fak  
yra ties  
S  
j mergi  
tuotus  
vailokai  
tokia m  
musų ja  
sako: «  
susirink  
veidas t  
vartojat  
šit  
namieji,  
tyniuoti  
visos, ar  
To  
pradeda  
Bet ar  
mansų,  
kalbų,  
padaro;  
Suė  
taiko, k  
gą ar lai  
jos vyras  
jos knyga  
bėga pi  
kad jina  
švietis.  
Čior  
ką mėš  
toš...  
Taig  
čia, tai k  
nis surėdy  
kalauja n  
senmergėn  
Jeigu  
dejimas ir  
ar mergin  
nešiojami  
tos, moksl  
simaiz, su  
Jeigu  
ir atengsis  
švietomias,  
je su priešais

Bet kas tame kaltas? Be abejonės, jūs pasakysite, kad oteris... Kam jos taip ilgai neapsiėviečia?...

Aš gi linkėčiau jums tikrai pagvildinti šitą klausimą, tuomet mes pamatysime, kad vyrai tame kalti. Aš priveiu faktus iš gyvo gyvenimo, tuomet jūs pamatysite, kad tai ra tiesa.

Siandieniniai mūsų jaunikaičiai visi neatkreipia atidos merginos apšvietą, susipratimą ir būdą, bet vien tik į mil tuotus veidus, į plaukus, visokeriopai suraitytus, į krutinę, yilokais iškimštą, ir į liemenį, geležimis ištaisytą. Ir jeigu okia mergina randasi kokiame—nors viešame susirinkime, tai mūsų jaunikaičiai taip ir stovi ratu apstoję ir kiekvienas pasako: «Tai inteligentiška mergina»... Bet jeigu tame pačiame susirinkime bus ištikrųjų apšvietusis antra mergina, bet jos veidas bus nemiltuotas ir visi kiti pridėdami daiktai bus nevartojami, tai ir ją mūsų apšvietusiai nei akies neatkreips.

Šita pastaroji, pamačiusi, kame dalykas ir ko, taip vadinamieji, apšvietusiai nuo moterų reikalauja, priversta lenktyniuoti su pirmąja, ir taip nuo viena kitos, o galų—gale ir visos, anot vyrų, lieka cackėmis.

Toliau: Pradeda vaikas su mergina sueiti į pažintį, pradeda ją vadziotis ir jau manyti apie šeimynišką gyvenimą. Bet ar tuomet jis užsimena jai apie apšvietą, apart savo romansų, kurių jinai irgi nesupranta? Ar atsiveda ją ant prakalbų, kuopų susirinkimų ar į knygyną? Ne. Tik retas taip padaro; o paprastai užtenka tik balių, piknikų ir sodų.

Suėjus į porą, irgi tas pats: Po vestuvių, nors ir pasi taiko, kad jo moteris, o busianti kudikių motina, paima knygą ar laikraštį į ranką, bet jinai neilgai tegauna skaityti, nes jos vyras prieina, pradeda džiaugtis su ja ir galiaus atima iš jos knygą, o ją pasisodina ant kelių; ir taip nejučioms prabėga pirmi metai jų šeimyniško gyvenimo, ir nei neįjunta, kad jinai jau yra motina, tada jau nebėr laiko skaityti ir šviestis.

Čion aš kalbėjau vien tik apie apšvietusius vyrus. O ką mes galime pasakyti apie tuos, kurie patįs bijosi apšviotos?...

Taigi, jeigu mes kaltiname moteris, kad jos neapsiėviečia, tai kaltinkime patįs save, nes dabartinė tvarka, dabarti nis surėdymas — moteris priveda prie to, kad, ko vyrai reikalauja nuo jų, jos stengiasi tai jiems suteikti, kad nelikti senmergėmis ar galiaus prostitutėmis.

Jeigu vyras, pilnoj to žodžio prasmėj, rupi moterų padėjimas ir šeimynos laimė, tai jie turi reikalauti nuo moterų ar merginų ne miltuotų veidų, ne chiniečių kasų (moterų nešiojami svetimi plaukai tankiai esti chiniečių), bet apšviotos, mokslo, susipažinimo su politiškais ir ekonomiškais klausimais, su literatūra ir su socializmu.

Jeigu tokių merginų reikalausime, tai, be abejonės, jos ir stengsis buti tokiomis. O moteris ar merginos, likę apšviestomis, daug—daug pagelbės mums sunkioje mūsų kovoje su priešais darbininkų kliaosas.

Senas Vincas.

## SAJUNGOS REIKALAI.

### Pildančiojo Komiteto Tarimas No. 21.

Peržiūrėjus ir sulyginus čion priduotus dokumentus, pasirodo, kak J. Grinius neteisingai padarė užmetimus Centro Sekretoriui ir Centro Valdybai, buk pastarieji pranešę zeceriams apie aplaikytą ant jų skundą nuo Ex—administratoriaus J. Griniaus.

Kadangi dalykas paaiškėjo, tai nutariame dokumentus padėti į archiva, neužimant tiek daug vietos «Kovoje», o tik P. K—to tarimą patalpint organe.

New York City, 27 V, 11.

Waterbury, Conn. 30 V, 11. LSS P. K—tas

Wilmerding, Pa. 9 VI, 11.

Philad., Pa. 24 VIII, 11. LSS. Centro Sekr. Aug. Purvis.

{ M. M. Račiute

{ J. S. Pruselaitis

{ B. K. Kondratavičius

### Pildančiojo Komiteto Tarimas N22.

Peržiūrėję R. R. K—te išdininko, drg. J. Ramanausko, bondsą ant \$300 nutarėme padėti L. S. S—gos archive pas Centro Sekretorių.

N. Y. City.

Waterbury, Ct. 3, VIII, 11. LSS P. K—tas

Wilmerding, Pa. 12, VIII, 11.

Philad'a, Pa. 24, VIII, 11. L. S. S. Centro Sek. Aug. Purvis.

{ M. M. Račiute

{ J. S. Pruselaitis

{ B. Kondratavičius.

### Pildančiojo Komiteto tarimas N 23.

II—ras rajonas savo X—toj konferencijoje, laikytoj 26 d. vasario, 1911 m., Philadelphia, Pa., nutarė: kad bile kokiam referendume, kuomet pasibaigia apkalbėjimai ir organo špaltos užsidaro, tuojaus butų išsiuntinėjamos blankos balsavimui, nelaukiant kelių mėnesių ar savaičių. Ant referendumo blankos turi but aškiai pažymėta, kur ir kam siųsti, kad nereikėtų siųsti sekretoriui, kad tasai perduotų komisijai arba komisija sekretoriui.

LSS. II—ro rajono valdyba: — P. G r i n i u s, org., A. J. N e r i s, sek., P. G l a v e c k a s, izd.

Įnešu patarti sekretoriui, idant ateityje pasistengtų tuojaus sutaisyti blankas ir referendumus pasiųstų, kur reikia dėl nubalsavimo.

Ant antros dalies įnešimo atkreipti rajonų sekretorių atidą, idant jie pasirupintų ant blankų nurodyti kuopoms kur jos reikia sugrąžinti.

New York, N. Y., 1, 8, 11

Waterbury, Conn. 3, 8, 11.

Wilmerding, Pa. 12, 8, 11.

} LSS P. K—tas

{ M. M. Račiute

{ J. S. Pruselaitis

{ B. K. Kondratavičius.

24, VIII, 11.

LSS Centro Sekr. Aug. Purvis.

### Literatūros Komiteto tarimai.

#### Tarimas N3.

«Kovos» administratorius A. Žymontas. Laiską kas link rankraščio «Penktas Prisakymas», dramos 1 veiksmo, nuo Tamistos apturėjau 7 d. balandžio.

Taigi prisiųsiu peržiūrėjimui; perskaitytą duosite man žinią, ko ji verta. Aš atpirkau ją nuo Br. Vargšo už \$10.00, bet, kaip aš dabar apsirokuoju, man bus nemažai nepatogumų su išleidimu ir išpardavinėjimu. Kadangi dirbtuvėj dirbančiam, jokių bizniu neužiimančiam, nepatogus būtų tai darbas.

Geriaus dovaną tą dramą Sąjungai, tik kokia 20 egz prisiųsite man ir viskas. Ar sutiktumėte?

Karolius A. Sitavičius.

349 Kensington Ave., Kensington, Ill.

Veikalas gana geras. Lengvas sulošti ir turintis savyje dramatiškų efektų. Sprendžiu, kad Sąjunga jį išleis.

J. Ilgudas.

Silverton, Wash. liepos 23, 11. P. Kietis.

Nors veikaliukas neblogas, bet manau, kad Sąjungai nevertėtų užsiimti išleidinėjimu beletristiškų raštų. Da mes neturime nei vienos knygutės, aiškinančios nuosekliai socializmo mokslo pamatus, taigi mes turėtume rūpintis išleisti tokias knygutės, o ne beletristiškas.

A. Baltrušaitis.

Reiškia, didžiumos balsų nutarta išleisti minėtas veikalėlis.

24, VIII, 11. LSS. Centro Sekretorius Aug. Purvis.

### Žodis VI-to susiv. tyrinėjimo komisijos ištyrimui Kovos darbininkų nesutikimo.

Kadangi jau vienas komisijos narys išreiškė savo nuomonę per «Kovą», tai mes čia daug nekalbėsime, nes, išdalies, prisilaikom jo nuomonės, ir tik pasakysim štai ką.

Reikalaujant draugams A. Bernotui ir V. Jakščiui faktų, ant ko mes rėmėmės, juos kaltindami — neaškinsim, nes, pradėjus aiškinti viską, tai reiktų talpinti į «Kovą» visą tą košę, kurią mes per susivaziavimą valgėm; visus tuos vaikiškumus, visas tas kalbas, kurias mes visą laiką girdejome; išrodytų jau labai juokinga duoti tam visam vietą mūsų organe. Mes manom, jeigu būtų susivaziavimas daleidęs ten — pat (Brooklyne) «Kovos» darbininkams ginčytis, tai nereikėtų būtų ir komisijai darbuotis, nes per trumpą laiką ir tai drg. J.B. Smelstorius pasakė, jog, pakol bus spaustuvėj A. Bernotas ir V. Jakštys — tvarkos nebus [Vienok dabar tvarka yra. Red.]. Pastarieji, atsakydami J.B. Smelstoriumi, buk tas visai nedirbas, tik važinėjas ir tt. Jau ir tas parodė jų sątikius tarp savęs.

Kas link susivaziavimo nuosprendžio, tai čia jau visai kas kita. Čia jau ne komisijos dalykas, bet susivaziavimo. Juk buvo du įnešimai: vienas, kad zecerius pavesti pilnon globon administratoriaus, ir antras — prašalint į dvi savaitis. Balsuojant priimtas antras. Vėliaus nekurie pradėjo reikalauti antru sykiu perbalsuoti ir darodinėjo, buk neteisingai nubalsuota. Susivaziavimas pirmą nubalsavimą sulaužė ir leido išnauro per balsus; pasekmės tos pačios. O kas už tai

balsavo, tai, turbūt, rėmėsi ne vientik ant komisijos prancizmo, bet ir ant savo sąžinės.

Komisijos nariai:  $\left\{ \begin{array}{l} K. L i u t k u s. \\ K. S e n k u s. \\ J. K. G i l i u s. \end{array} \right.$

Komisijos sekretorius V. P a u k š t y s.

### Reikale pavienių narių.

Berekalingai nekurie draugai kelia triukšmą už ėmimą nuo pavienių narių lygios mokes ties su nepavieniais, t. y. 25 centus į mėnesį. Berekalingas triukšmas todėl, kad už mėnesio bus išsiuntinėta galutinam nubalsavimui S-gos konstitucija, kurioje yra pasakyta, jog pavieniai turi mokėti lygias mokes ties su kuopų nariais. Taigi, jeigu kuris nesutiks su tuo, tai galės balsuoti prieš.

Dabar tik keliatas žodžių apie tai, ar pavieniai ištikro turi mokėti tiek — pat, kaip ir kuopų nariai. Pagal mano supratimą, tai turi lygiai mokėt, ir štai kodėl: 1) Prie S-gos priklausoma, todėl kad draugai m a t o r e i k a l a q r ė m i m e t o d a r b o, kurį S-ga varo; 2) kurie prisideda prie S-gos, tie turi mokėti visas reikalaujamas mokes ties, t. y. į kuopą ir į Centrą, o pavieniai tiek — pat, tik tai visą į Centrą. Tuli pasakys, kad pavieniai nepriklauso prie kuopų, tai todėl jie tik į Centrą teturi mokėt. Tokis manymas yra klaidingas. Klaidingas todėl, kad kuopos narys tik tas gali būti s-čiu, kuris užsimoka į S-gos išdą ir į kuopos išdą. Nes kuopos turtas yra S-gos turtas ir ta dalis mokes čių, kas lieka nuo kiekvieno nario kuopos izde, yra S-gos pinigai, kurie paliekami kuopos izde dėl vietinių reikalų. Bet jeigu atsiranda draugai, kurie nemato reikalo prisidėti prie vartymo pirmyn vietinio darbo arba kurie negali prigulėti prie kuopos, iš priezasties nesutikimų kuopoje arba nebuvimo kuopos, tie tai turi visą mokes tį siųsti S-gos centraliniam izdui; kitaip, tai jie tą dalį S-gos pinigų, kas sunaudojama vartymui vietinio darbo, pasilaikytų savo kišeniuje. Taigi čia negali but kalbos apie užmokes tį nuo stukių, bet apie narių atlikimą savo priedermių. Kad dabar tulose kupose nariai temoka 20 c, tai tas daroma, ačiu apsileidimui S-gos ir pačių kuopos valdybų.

Kad administratorius turėjo tiesą imti lygiai nuo visų, to neaiškinsiu, nes adm. pats paaškino «Kovos» N31 š. m.

A. P u r v i s.

### Ar reikalingas Pašalpinis Skyrilus tarp sąjungiečių.

Mes, sąjungiečiai, mėgstame jieškoti ir rodyti kitų atgaleiviškus siekius, bet nematome, kaip patįs lipame į atgaleiviškas vyžas. Gal but, kad mes nematome savo klaidų, nes jos pacina nuo, taip manomų, draugų, turinčių įtekmę Sąjungoje.

Sąjungoje rasime dar daug atgaleiviškų pažiūrų ypatų, kurios po priedanga neva visuomenės naudos stengiasi praveisti savo ypatingus geidimus. Jau turime pavyzdžių, kad neva draugai, gavę įtekmę Sąjungoje, stengėsi panaudoti vi-

suomenų ypatingai įvykdyti savo sur ir narsiai kovoją republikonais.

Mes matėmė ti atzargesniems persė, o darbinini pritaria tam.

Vienas iš to šiamas socialistų pos Skyrilus.

Va, draugai bus tau puikus; t čio.

Išrodo labai darbininkai, kuri to sumanymo pr Sąjungos tikalus.

Užmanytojai nurodinėja, kad kad pridėsis dalis gysčių. Bet to pašalpos draugys jie gerai žino, ka greitesnio klasini kurio remiasi soci

Socialistai — liuosuoti iš eko no su pavergejais. dyti socialistiški nėja darbininkan verstų darbdavius kad darbdaviai goniama.

Užmanytojai šauks aštrių kritik pridengė savo sun matyti tikrus siek

Tas sumanyn prie(?) socialistų ir tt. Va ir ma tau ir sumanymas. tiknuok, vis-teisin tq-marksistų mok tįsta kliausn kov matysi teisybės.

čia atristi. Šitas mes lengvai persis Dėl aiškumo Skyrilus prie socij kovą ir tt. Pavii jame nematyame.

Veikamė šito priešingose prasmė

ypatiškiems geidimams. Bet, kada nepavykdavo tyti savo sumanymus mūsų «draugams», jie virto priešais, o darbininkai, negalėdami aiškiai permatyti pasekmių, likonais.

Mēs matēme, kas atsitiko praityje, ir, rodos, laikas buargiesniems ateityje. Bet kas tau. Įtekmingos ypotos, o darbininkai, negalėdami aiškiai permatyti pasekmių, rita tam.

Vienas iš tokių atgaleiviškų sumanymų dabar yra per socialistų kuopoms. Tas sumanymas yra tai Pašal-Skyrius.

Va, draugai, ar nepuikus tai sumanymas!? — Kurgi ne-  
au puikus; pašalpą gausi ligoje ir galėsi sirgti be rupes

Išrodo labai puikus sumanymas ir kur nepritars tau  
ininkai, kuriuos liga tankiai aplanko. Vienas vardas  
sumanymo pritraukia darbininkus, mažai suprantančius  
ngos tikslus, kaipo socialistiškios organizacijos.

Užmanytojai to sumanymo, kad rasti daugiau pritarėjų,  
dinėja, kad pasidaukins narių skaitlius, nėra tikėtina,  
prisiėdės dalis nuo S.L.A. ir nuo šiaip jau pašalpiinių drau-  
čių. Bet to dar neužteko; užmanytojai gerai žino, kad  
šalpos draugystė nedidina kliašinę kovą, bet slopina ją.  
gerai žino, kad kliašinė kova, kuri veda darbininkus prie  
tešnio kliašinio susipratimo, yra svarbiausis pamatas, ant  
rio remiasi socialistų-marksistų mokslas.

Socialistai-marksistai sako, kad darbininkai galės išsi-  
osuoti iš ekonomiškio ir politiško pavergimo tik per kovą  
pavergėjais. Tik per kovą darbininkai greičiau galės įvykti  
socialistišką surėdymą. Socialistai-marksistai nurodi-  
ja darbininkams, kad reikia kovoti, idant parlamentas pri-  
stų darbdavius duoti pensijas pasenusiems darbininkams ir  
ad darbdaviai atlygintų darbininkams susižeidusiems ir li-  
oniams.

Užmanytojai, gerai zinodami, kad jų užmanymas iš-  
uks aštrią kritiką ir visi jų geidimai galės nueiti ant niekų,  
ridengė savo sumanymą maska, per kurią sunkiau bus per-  
atyti tikrus siekius sumanymo.

Tas sumanymas skamba beveik taip: «Pašalpos Skyrius  
rie(?) socialistų Sąjungos, kuris pripažįsta kliašinę kovą  
tt.» Va ir maska: «kuris pripažįsta kliašinę kovą». Va  
au ir sumanymas. Kaip jį neversk, vis-gražus, kaip nekri-  
kuok, vis-teisingas. Užmesi, kad jis priešingas socialie-  
ų-marksistų mokslui, tau atkirs: kaip priešingas? — pripa-  
įsta kliašinę kovą. Čia tai ir yra ta maska, per kurią ne-  
matysis teisybės. Čia tai ir yra Gordijaus mazgas, kuris rei-  
kia atrišti. Šitas mazgas yra materijališkame daikte, kurį  
mēs lengvai persistatome ir greičiau suprantame.

Dėl aiškumo paimkime pavyzdin šitą sakinį: «Pašalpos  
Skyrius prie socialistų Sąjungos, kuris pripažįsta kliašinę  
kovą ir tt.» Paviršutiniai imant šitą pasakymą, nieko blogo  
jame nematysime, bet įsigilinus atrasime visai kitaip.

Veiksmė šito sakinio apsiereiškia dviejose viena kitai  
priešingose prasmėse. Paimkime vieną dalį to sakinio — Pa-

šalpos Skyrius prie(?) soc. Sąjungos. To skyriaus veikime  
apsireikš pašalpa tarpe savęs ligoje ir mirties atsitikime. Da-  
bar paimsime kitą dalį sakinio, kuris pripažįsta kliašinę kovą  
ir tt. Veiksmė šitos dalies turėtų apsiereiškėti agitavime ir  
kovoje, kad darbdaviai atlygintų darbininkams susižeidimuose  
bei ligose.

Va, draugai, kaip sumanyme Pašalpos Skyriaus yra dvi  
prasmės, viena kitai priešingos. Pamąstykite ir pasakykite,  
ar gali dvi priešingos srovės sugyventi viename kune, viena-  
me prote, nekenkdamos viena kitai?

Niekuomet. Sveikame prote niekuomet negali but dvi  
griežtai priešingos nuomonės. Visuomet viena nuomonė tur  
nukentėti arba visai buti atmesta. Žinoma, įvedus Paš Skyr.,  
prisieis nukentėti kliašinei kovai, kliašiniam susipratimui.

Soc.-marksistų principas Pašalpos Skyriuje turės pasi-  
likti tik ant popieros. Tas, taip brangus socialistams-mark-  
sistams, principas turės nukentėti labai. Negana to, kad ge-  
roka dalis draugų bus užimti Paš. Skyr. reikalais; negana to,  
kad daug spēkų turės pašvęsti tik tam darbui, bet ir organas  
«Kova» bus pilnas vaidų ir nesusipratimų.

Man norėtųsi užklausti, dėlko tie geidaujanti Paš. Sk.  
negalėtų prigulėti prie jau esančių pašalpiinių draugysčių?  
Netobulos, bet jas galime patobulinti.

Taip daro daug sąjungiečių ir tas, man rodos, yra prak-  
tiškiausias ir naudingiausias dalykas. Priklausydami ten,  
mēs galime pravesti sumanymus, naudingus visiems darbinin-  
kams, galime praplatinti socialistišką atžvilgį į dabartinį  
surėdymą ir ten yra geriausia vieta nurodinėti reikalingumą  
kliašinės kovos ir kliašinio susipratimo.

Mums skaldyti savo spēkas, duoti nusilpnėti socialistų  
marksistų principui, atitraukti darbininkus nuo kliašinės ko-  
vos ir kliašinio susipratimo butų didelė gėda prieš susipra-  
tusių darbininkų pasaulį.

— s i s t a s .

### Žodis sąjungiečiams.

Laikau sau už pereiga pranešti sąjungiečiams, kad mane ne-  
nomlnuotų ne tik į keliaujantį organizatorių, bet nei į kitą koki  
LSS. bei VIII-to rajono urėdą, nes aš kandidaturos neprimsiu.

Kurioms Chicagos kuopoms buvau prižadėjęs laikyti prakal-  
bas bei skaityti prelekcijas, malonės mane paluosuoti nuo to ir  
nerūstauti; kad negalėjau išpildyti savo prižadėjimų, tai ne ma-  
no kaltė, taip susidėjo mano sąlygos, prie kurių prisieina pris-  
taikyti.

A. Žagaras.

### Atidai kuopų sekretorių.

Šiame numeryje telpa kuopų sekretorių antrašai. Gal keno  
nors neteisingai. Bet nerūgokite ant Centro Sek. už nepataisymą,  
tai ne C. Sekretoriaus kaltė, bet pačių kuopų sekretorių, kad ne-  
prisiuntėt savo naują adresą. Tačiau jei yra neteisingas keno  
nors adresas, tai be jokių ilgų laukimų, tegul praneša apie tai  
**Centro Sekretoriui**. Tie, kurie atitaisymus siųs pas admi-  
nistratorių arba redaktorių, visai nebus imami į atydą, nes visi  
negali užsiimti adresų taisymu. Siųst reikia tam, kuris atlieka  
tą darbą.

25 VIII. 11.

LSS. Centro Sekr. A. Purvis.

## ADRESAI

## L. S. S. kuopy viršininkų

Sekretoriai kuopų, kurių adresai netel-  
singai pagarsinti, arba visai nėr, lai tuoj atsi-  
šaukia pas C.Sekretorių.

- 1 kuopa, Philadelphia, Pa.  
J. Lellonis, 137 N. 13th st
- 2 kp. Soranton, Pa.  
J. Šunckis, 1115 Blair Ave.
- 3 k. Cleveland, Ohio,  
J.K.Burokas, 1204 St. Clair ave. NE
- 4 kp. Chicago, Ill.  
J.Jurgelionis 1329 N. Lincoln st
- 5 kp. New Britain, Conn.  
J.Stankelis 27 Millart str
- 6 kp. Pittsburg, Pa.  
John Kazlauskas, 2308 5th Ave.
- 7 kp. Rochester, N. Y.  
A.Viapstas 77 Herman st
- 8 kp. Donora, Pa.  
J.Kupstas box 130
- 9 kp. Wilkes Barre, Pa.  
J.W.Casper 273 Stanton str
- 11 kp. Newark, N. J.  
A. Žolynas 211 Jefferson St.
- 13 kp. Taylorville, Ill.  
A. Augulis, Box 93
- 14 kp. Baltimore, Md.  
P.Grinius 704 W. Lombard str
- 15 kp. Minersville, Pa.  
J. Ramanauskas Box 538
- 16 kp. Meriden, Conn.  
K. Liutkus 71 Pine St.
- 17 kp. Brookton, Mass.  
J.Ustupas 107 Ames st
- 18 kp. Collinsville, Ill.  
S.Stankus 423 S. Aurora st
- 19 kp. Brooklyn, N. Y.  
P.Mačys, 120 Grand St.
- 26 kp. Westville, Ill.  
P.Raudonaitis Box 503
- 21 kp. Herrin, Ill.  
P. Gedvilaitis, Box 522
- 22 kp. Chicago, Ill.  
A.Ripkevičė 1702 Augusta str
- 23 kp. Spring Valley, Ill.  
A. Krajauskas Box 484
- 24 kp. Plymouth, Pa.  
V.Alyta 206 Gould str
- 25 kp. Union City, Conn.  
J.Martišius, 1 City Hill str
- 28 kp. Shenandoah, Pa.  
L.S.Kupčinskas 217 E. Centre str
- 29 kp. Springfield, Ill.  
V.Černiauskas, 1711 E. Matheny ave.
- 30 kp. Yonkers, N. Y.  
F. Navikas 131 Riverdale Ave.
- 31 kp. So. Bethlehem, Pa.  
P. Berukaitis, 445 1/2 Apple st
- 32 kp. Pittston, Pa.  
V.Mozuras Box 71 J
- 33 kp. Binghampton, N. Y.  
M.Rainiūtė 32 Glenwood ave
- 34 kp. Waterbury, Conn.  
K.Jaktmavicz 775 Bank str
- 35 kp. Lost Creek, Pa.  
J. Pužlauskas Box 114
- 36 kp. Bayonne, N. J.  
A.Lukaitis, 75 E. 22nd St.
- 37 kp. Chicago, Ill.  
V.Kalinauskas 1013 So Halsted st
- 38 kp. Bristol, Conn.  
J.Velveris Box 757
- 40 kp. Worcester, Mass.  
L.Grikštas 94 Millbury st
- 41 kp. Bridgeport, Conn.  
P.Sabulis 407 Main st
- 42 kp. Easton, Pa.  
A. J. Neris, Box 195
- 44 kp. St. Louis, Mo.  
J. Aukštakalnis, 1701 N. 7th St.
- 45 kp. Passaic, N. J.  
P.Norkus, 25 Van Buren str
- 46 kp. Mahanoy City, Pa.  
J. Vitkunas, Box 172
- 48 kp. Pana, Ill.  
J. Dilbaitis, 18 N. State St.
- 49 kp. Hartford, Conn.  
J.Kankalauskas 90 Sholden str
- 50 kp. McKees Rocks, Pa.  
J.Janokaitis 114 W. Carson st  
E.Pittsburg, Pa
- 51 kp. Grand Rapids, Mich.  
J.Totoraitis 147 Division st
- 52 kp. New York, N. Y.  
K. Intas Box 1724
- 54 kp. Courtney, Pa.  
D. Lekavičius Box 18
- 55 kp. Allegheny, Pa.  
J. Stasevičius 1413 Page St.
- 56 kp. Youngstown, Ohio,  
K. Kazlauskas, Box 291, Struthers, Ohio
- 57 kp. Wilmerding, Pa.,  
S.Ivanauskas 141 Middle ave
- 58 kp. Kenosha, Wis.  
I.Bogvila 253 Nevell st.
- 59 kp. Jersey City, N. J.  
M.J.Iškauskas 146 Morris str
- 60 kp. So. Boston, Mass.  
Nap. Januška 242 Broadway
- 61 kp. W. Lynn, Mass.  
J.Putle, 60 Linden str
- 62 kp. Riverton, Ill.  
J. Rush P. O. Box 171
- 64 kp. Lawrence, Mass.  
F. Juškevičia 99 1/2 Oak St.
- 65 kp. Paterson, N. J.  
Ed. Kinderas, 82 Keen St.
- 67 kp. Brighton, Mass.  
P. Klikiūnas, 70 Market St
- 68 kp. Chester, Pa.  
T. Tomkevičius, 31 Bevan St.
- 69 kp. Shaft, Pa.  
K. Stankevičius Box 81
- 70 kp. Gilberton, Pa.  
M. Dumblauskas, Box 107
- 71 kp. Cambridge, Mass.  
J.Plokištys 20 School str
- 73 kp. W. Frankford, Ill.  
A. Sprindžiūnas, P. O. Box 191
- 74 kp. Livingston, Ill.  
P. K. Pačėsa Box 142
- 77 kp. Benld, Ill.  
J. J. Guževičia Box 155
- 78 kp. Exeter Boro, Pa.  
J.Greblikas 111 Valley av. Pitt ton, Pa.
- 79 kp. Girardville, Pa.  
J. Mauručaitis, Bright Lumber Yard,  
Ashland, Pa.
- 80 kp. Hazleton, Pa.  
A.Shukis 103 N. Wyoming St.
- 81 kp. Chicago, Ill.  
J.Naudzius 1907 Canalport ave
- 83 kp. So. Brooklyn, N. Y.  
J.Weiss 219 Sands st
- 84 kp. Montreal, Canada,  
K.Juskevičia 40 Nelleda st
- 85 kp. Hyde Park, Mass.  
L. Zaviatavičius 216 Hydepark St.
- 86 kp. Stoughton, Mass.  
J. Peldzius Box 1016
- 87 kp. East St. Louis, Ill.  
M.Palevičius 1003 N. 9th st
- 88 kp. Homstead, Pa.  
K.Kašeta Box 191
- 89 kp. Gardner, Mass.  
D.J.Klynga 5 Baker str
- 90 kp. Rhone, Pa.  
Ig. Sukys, P.O. Box 32
- 91 kp. Edwardsville, Pa.  
Juozas Vaitulionis, 37 Morgan ave
- 93 kp. Braddock, Pa.  
A.Rutkauskas, 1233 Washington Str
- 95 kp. Ashley, Pa.  
P. Sinkevičius, 64 Cooke St.
- 97 kp. Manifold, Pa.  
K.Juozupaitis box 37
- 99 kp. Morgan & Cuddy, Pa.  
J.Mankevičius box 205
- 100 kp. Duquesne, Pa.  
S.Balčiūnas 906 Hamilton ave
- 101 kp. Ellsworth, Pa.  
S.Miernikas box 249  
Bentleyville, Pa
- 103 kp. Tamaqua, Pa.  
St. Millauskas 437 Willing St.
- 104 kp. Clinton, Ind.  
Ant. Blitautas Box 254
- 105 kp. Lewiston, Me.  
K.Vilaniškis Box 36
- 106 kp. Maryville, Ill.  
V. Katilius, Box 121
- 108 kp. Carnegie, Pa.  
?
- 109 kp. Ambridge, Pa.  
P. Brajus, Box 547
- 110 kp. Centralia, Pa.  
P. Butkus Box 326
- 111 kp. Orange, Mas.  
J. Gallunas, 35 Whitney St.
- 112 kp. Pierce, Ill.  
Pr. Stikilius P. O
- 113 kp. Burlington, N. J  
A. P. Vituris, 503 Linden Ave.
- 114 kp. Athol, Mass.  
D. Taunis, 35 Essex St
- 115 kp. Du Bois, Pa.  
J.Montvila, box 185
- 116 kp. Detroit, Mich.  
Eindas Naujokas 187 Harbough ave
- 117 kp. East Pittsburg, Pa.  
W. J. Markunas Box 328
- 118 kp. Sugar Notch, Pa.  
S. Balčiūnas Box 33
- 119 kp. Milwaukee, Wis.  
F.Beržanskis, 912 Aldrick st
- 120 kp. Valparaiso, Ind.  
A.Lapelis Union Hall No 5
- 121 kp. Beckemeyer, Ill.  
J.Skrickis, P.O. Box 45
- 123 Aurora, Ill.  
M.Paulauskas, 150 N. Broadway
- 124 kp. Racine, Wis.  
Ig. Mačiulis, Box 124
- 125 kp. Waukeegan, Ill.  
C. Stendar Box 215
- 126 kp. Chicago Heights, Ill.  
J. K. Valinskas Lock box 74 Steger, Ill.
- 127 kp. Old Forge, Pa.  
V. Krikščionas Box 218 Coyne, Pa
- 128 kp. Cherry, Ill.  
T. J. Žarnauskas Box 116
- 129 kp. Bridgewater, Mass.  
S. Kirliis, Box 630
- 131 kp. So. Omaha, Nebr.  
P.Yndrelė 31 So 33rd st
- 132 kp. Coal Centre, Pa.  
St. Sarpolius Box 177
- 133 kp. Norwood, Mass.  
M. Akelaitis 9 Harward st
- 134 kp. West Fitchburg, Mass.  
V. J. Pazeolgauskas 22 Norwood st
- 135 kp. Lawrence, Mass.  
J.J.Stakionis 107 Arlington st
- 136 kp. Rumford Falls, Me.  
J.Grušas Box 16
- 137 kp. Kensington, Ill.  
K.J.Valys 249 Kensington ave
- 138 kp. Grand Works, Ill.  
Ald. Astrauskas 3236 Emerald ave  
Chicago, Ill.
- 139 kp. Middleboro, Mass.  
K. Bartis, BOX 148
- 140 kp. Forest City, Pa.  
J. Jančaitis, Box 88
- 141 kp. Athens Ill.  
J. Žvingilas, Bo. 167
- 142 kp. Pawnee, Ill.  
J.Yoga, box 71
- 143 kp. Williamstown, Pa.  
R. Arminas, Box 7
- 144 kp. Haverhill, Mass.  
J.Jurkūnas Box 570
- 145 kp. Wallingford, Conn.  
J.Šarkauskas 40 East str
- 146 kp. Hartford, Ark.  
K.Augaitis
- 147 kp. Elizabeth, N.J.  
P.A.Savičia 232 First st
- 148 kp. Denver, Colo.,  
M.Vektoras, 4679 Pearl st
- 150 kp. W. Hanover, Mass.  
A.Gulbenas Box 22
- 151 kp. New Kensington, Pa.  
I. Andrikonis Box 723
- 152 kp. Sheboygan, Wis.  
Juozas Vosylius 1231 So. 7th str
- 153 kp. Wilson, Pa.  
J.Mazeika box 242
- 154 kp. Schenectady, N.Y.  
A.J.Gudzis, Box 703
- 155 kp. So. Chicago, Ill.  
P.Simaitis, 8813 Commercial ave
- 156 kp. Beloit, Wis.  
K.Didjurgis, 109 Prospect st
- 157 kp. Detroit, Mich.  
F.M.Sugžda, 303 Champlain st
- 158 kp. Chicago, Ill.  
Al Miclavicius 3225 Parnell av
- 159 kp. E Cambridge, Mass.  
P.Jurevičius 69 Porter str
- 160 kp. Des Moines, Ia.  
J.D.Kasparka 110 E 10th str
- 161 kp. Kearny, N.J.  
J.Mačiulis
- 162 kp. Boston, Mass.  
M.Kazlauskas 92 Salem str
- 163 kp. Salem, Mass.  
V.Meškintė 14 South str
- 164 kp. Westernport, Md.  
J.K.Berbilas Box 233 Piedmont. W.Va

## Mirusios kuopos:

- 20 kp. E. New York, N.Y.  
39 kp. Los Angeles, Cal.  
43 kp. Melrose Park, Ill.  
47 kp. New Philadelphia, Pa.  
53 kp. St. Clair, Pa.

No. 1  
63 kp. Joh  
75 kp. Ro  
76 kp. Se  
82 kp. Ni  
94 kp. Fo  
96 kp. Va

LS  
vimui  
rankesni  
Pir  
ton, M  
Sel  
sing Av  
Iz  
Ta  
tų dr  
reikšti  
sausio  
V  
Philad

«K  
no kon  
konfere  
«K  
J. Braz  
būt 240

Sel  
tainėje  
Ma  
kuopos,  
bėti. T  
Taipgi  
skaitliai

Me  
te, Fin

LS  
dėloj,  
4832 W  
At  
kęs bus  
tro ir sl  
čiai, be

- |                             |                            |
|-----------------------------|----------------------------|
| 63 kp. Johnston City, Ill.  | 98 kp. Eloo, Pa.           |
| 75 kp. Rookford, Ill.       | 102 kp. Lee Park, Pa.      |
| 76 kp. Seatonville, Ill.    | 107 kp. Coal Dale, Pa.     |
| 82 kp. Niagara Falls, N. Y. | 122 kp. Exeter, N. H.      |
| 94 kp. Foxcroft, Me.        | 130 kp. Auburn, Me.        |
| 96 kp. Vandergrift, Pa.     | 149 kp. Jersey City, N. J. |

### REIKALE PAŠALPINES ORGANIZACIJOS.

LSS. VI-to susivaziavimo išrinktoji Ko—ja suorganizuota Pirmosios Pašalpinės Organizacijos dabar susitvarkė ir dėl praradimo darbo atlikimo sekaučiai pasidalino darbus:

Pirmsėdžio F. J. Bagocius, 28 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Sekretoriaus A. C. Herman—Purvis, 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Iždininko: A. Žymontas, " " "

Taipgi dar syki atkartojame šiame dalyke, užinteresuotų draugų atidai, kad pasiskubintumėte savo numones išreikšti komisijai; nes darbas būtina norima pradėti nuo 1 d. sausio 1912 m.

Varde Pašalpinės Org. K—jos suorganizavimo. Philad. Pa. 14, 8, 11. Sek. A. C. Herman—Purvis

### KLAUDŲ ATITAIŠYMAS.

«Kovos» N32, drg. F. K. Vabalas rašo, jog ekstra III—čio rajono konferencija savo tarimus nusprendė priskaityti prie VI—tos konferencijos. To nėra nuspręsta.

K. Justinavičius ir J. Andriukonis.

«Kovos» N31 netesingai paduota adresas III—čio rajono sek. J. Brazausko: atspausa 2500 Fifth Ave., Pittsburg, Pa., o turi būt 2400 Fifth Ave., Pittsburg, Pa. J. Brazauskas.

### Jersey City, N. J. LSS. 59 kp. draugams.

Sekantis susirinkimas atsibus 2 d. rugsėjo, 8 val. vakare, svetainėje 491 Handerson St. ir 7—th St., Jersey City.

Malonėkite visi draugai atsilankyti, nes turime daug svarbių kuopos, rajono ir Sąjungos reikalų, kurinos būtinai turime apkalbėti. Taipgi atsilygiunt už organą, kad nepertraukti siuntinėjimas. Taipgi atsiveskite ir savo draugus prisidėti prie mūsų draugų skaitliaus.

Sek. J. Mockeviče.

### LSS. 133 kuopa, Norwood. Mass.

Metinis susirinkimas atsibus nedėlioj, 3 d. rugsėjo, 9 val. ryte, Finų svetainėje, Chapel St. Sek. P. J. Babilas.

### Pirmas lietuvių vakaras Ciceo, Ill.

LSS. 138 kuopa rengia prakalbas, dainas ir deklamacijas nedėlioj, 3 d. rugsėjo, prasidės 4 val. po pietų, Molonre svetainėje, 4832 W 14—tos gatvės. Įžanga 25 c. porai.

Atsilankykite ant šio mūsų vakarėlio, kur kiekvienas atsilankęs bus užganėdintas, nes bus šokiai prie puikiai griežiančio orkestro ir skrajojanti krasa. Atsilankykite visi ciceriečiai ir chicagiečiai, beabejonės, pasidžiaugsite puikumu baliaus.

### Nepamirškite lietuviai!

Kad subatoj, 16 d. rugsėjo, 7 val. vakare prasidės puikus ballus, parengtas Lie. Rubsluvių Unijos, 269 skyriaus. Freilhei Turner svet., 3417 So. Halsted St. Chicago, Ill.

Niekas nėra žmogul taip brangu, kaip puikus pasilinksminimas, kurį surengia tų pačių darbininku Organizacija, kuri rūpinosi darbininku reikalais. Kalbės lietuviu ir angli kalbėtojai, dainuos LSS. 81 kp. choras, bus puikus monologas ir griež lietuviški muzikantai.

Kviečia visus Komitetas. (36)

### Pajieškojimai.

Pajieškau savo vyro Bernardo Vaitkevičiaus, pačina iš Vilniaus gub., Gegužiniu paraplyjos, Zaslui valsčiaus, Lomianiu sodžiaus. 10 metu atgal jis rašė iš Philadelphiajos, Pa. Jo paties ar pažįstamu meldžiu pranešti.

Viktorija Vaitkevičienė, 120 Millbury St., Worcester, Mas. (38)

Pajieškau broliu, Jono ir Vicente Šipailu, pačina iš Suvalku rėdybos, Naumiesčio pav., Griškabudžio valsčiaus, Kraujučiu kaimo. Jie patys ar kas kitl, praneškite sekančiu antrašu:

Suvalku gub., Naumiesčio pav., Griškabudžio valsč., Kraujučiu kaimo Juozui Šipailui. (38)

### :: Mokykis būt barberiu ::



Galima išmokti per 4 ar 6 nedėlias. Kastoja tik \$30. Mėsa duodame močynas. Tas amatas geras visam sviete. Būsi savo bosu. Aple daugiau rašyk arba atle . . . . .

Nosokofs' Barber School  
1405 Penn Ave.,  
Pittsburg, Pa. Dept. K

Kelstone Phone Main 14—28.  
Bell Phone Lombard 2506 A.

Dr. Philip ROVNO  
423 Pine st. PHILAD., PA.

Prisimimo valandos:  
Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.  
Galima susikabēt rusiškai ir lenkiškai.

It doesn't pay to neglect your Health

Dr. Richter's PAIN-EXPELLERIS

Ar atėjai kada namo drebedamas, su skaudančia galva, krūtinėje dieginais sope, gale gerklės ir gulėjai keles savaites?

tas istikimas senas naminis vaistas duos pagalbą ir prasalys ilgą vargą jeigu unai vartosi.

Visuomet namuose turėk bonktė. Platūs nurodymai apvytioti apie bonka. 25c. ir 50c. aptiekose.

Sergėkis pamėgdžiotų vaisty ir žiurėk ant Inkaro ir mūsų vardo.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York.  
Richterio Congo Piliės yra geros nuo viduriu sukietėjimo. 25c. ir 50c.

### Kiekvienam Sąjungos draugui reikalingi.

Gražus prie lalkrodelio socljallistiskas reteželis su globu, broliškai sveikinandios dvi rankos arba su švyturiu ir socljallistisku parašu. Preke už vieną 25c.

Socljallistiski ženkleliai visokiū gatunkū: paprastai—preke 5c, paankuotl—25c; daugiaus imantiems nuleidžiamas nuosimtis. Reikalaudami sluskit pinigūs krasos ženkleliais arba Money Orderlu.

«Kovos» Administracija.

«KOVOS» Agentai.

J. BUKANTIS,  
77a Endicot st., Boston, Mass.

J. STASIULEVIČIUS,  
108 N. Wyoming st., Hazleton, Pa.

A. KUBILIUS,  
3423 T st. So. Omaha, Neb.

M. ŠLIAKYS,  
Box 581, Forest City, Pa.

A. ŽILINSKAS,  
Box 923, Wallingford, Conn.

J. P. ČEPULIS,  
1070 Wyoming av., Pittston, Pa.

J. MATJOŠAITIS  
120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.

MATT SENKUS  
46 Knox St., Lewiston, Me.

PETRIKIS  
1514 Ross Ave., Scranton, Pa

A. A. REKLAITIS  
234 Wayne St., Jersey City, N. J.

SIMON KARALIUS  
842 Lenox St., Norwood, Mass.

P. A. JETULEVIČIUS,  
Mass. Gen. Hospital  
O.P.D. Boston, Mass.

F. STASIUKELIS,  
Box 1588, Fitchburg, Mass.

J. A. TILINDIS,  
1115 Exchange av. E. St. Louis, Ill.

A. KALASKY  
Box 1306, Renton, Wash.

A. KAZEKEVIČIUS,  
PO. BOX 60, Edwards Ind.

M. K. ŽVINGILAS,  
R. F. D. Simebur Conn

P. GLAVECKAS  
635 W. Lombard St., Baltimore,

J. KALAKAUSKAS  
55 1/2 Green St., Worcester, Mass.

J. J. VAITKEVIČIUS  
48 Walnut St, New Haven, Conn.

J. BINDOKAITIS,  
Henry St Rochester N Y

Rusiškai-Amerikoniška  
LINIJA

Vienatinė be persidimo tarp  
Amerikos ir Liepojaus (Rusija).

8 1/2 d.   Rotterdamą	11 1/2 d.   Liepojų
III Klesas \$29.00	III kl. \$30.00
II Klesas 45.00	II klesas 47.00
I Klesas 52.00	I klesas 62.00

Reikalaujant smulkesnių žinių kreipkitės pas mūsų agentus arba pas Generališkąjį agentą.

A. E. Johnson & Co.  
Gen. Pass. Agent  
27 Broadway New York.

Brolių Yalovičių :: ::  
Tris lietuviškos aptiekos  
307-9 Joseph av. ir 1031 Hudson av  
Yra tai vienintelės aptiekos, kur galite susikalbėti lietuviškai Duodame sąžiningus patarimus veltui, taipgi sutaisome gyduoles už žemesnę preky. negu kitur.  
Yalowich Bros. Drug Co.  
Rochester, N.Y.

MOTERYS!



Čėdykit Pinigus, Laiką ir Sveikatą  
Nesikankinkite vasaros karščius su sunkiu, neparankiu prosu  
Nusipirkit naujos galdynės prosą, jis gamina šilumą saavyje vienodai.

Suprosinsite drapanas į pusę laiko su smagumu, geriau, parankiau ir dešimt kartų pigiau negu pagal senovišką būdą; beto sudėysite savo brangią sveikatą, pajėgias ir nervus. Prosinimas bus jumi smagumu vietoj kankynės. Prosas šildomas viduryje su gasolinu ar alkoholiu. Geresnis ir pigesnis negu gazu ar elektra šildomas. Nereikia laukti kol prosas įkais, nereikia bėgti nuo pečiaus prie stalo ir atgal, nesudeginsi drapanų. Prosas šildo vienodai visą laiką. Šilumą galima reguliuoti kaip norima. Už viena centą šildo per penkias valandas. Nepavojingas, švarus, be atsidaavimo. Galima vartoti kur tik norima: viduj lauke po medžiais, ant porciaus ar kelionėje. Visuomet gatavas. Pilnai gvarantuotas Pigus. Užsimoka į tris mėnesius. Kaina tikrai \$4.00.

THE J. ILGAUDAS NOVELTY CO.  
1613 S. Halsted St., Dept. K, Chicago.



BUK  
VYRAS.

DYKAI  
del  
VIRU

50,000  
KNYGU

Vysai Dykai Del Viru

Ta knyga yra stebuklinga ir siusta yra tyk del vyru. Knyga ta prastais, suprastais žodziais pasaka kaip gal atgauti vyriškuma, isigyditi nuo uznuodijima krauja arba sypili, nubiegima sieklos, patrotitu stypribe, pučkus ir kitus išmietimus, negromulavima, patrotitu stypribe, pylva, kiapenu, inkstu ir pusles ligas, rumatizma, gonorrhoea arba triperi, naujai igautas lygas, strictura ir vysas vyru lygas, gal buti išgidomas sava namuse privatiškai, slapta ir labai pygjai.  
Ta, dykai igauta knyga, pasakis jums kodėl jus kentat ir kaip gallet galutinaj isigyditi. Knyga ta yra krautuvė žinios, katrus ture žinoti kožnas vedes arba nevedes vyras. Ta knyga yra parašita par Daktara, katras atsydave ilgo lajka tyrinejmu tu, specijalisku lygu. Temykit, jog ta knyga yra siusta vysai dykai, užmokam už pačto, ing užpečetita konverta. Nesiusk nekokių pinigų, tyk parašik sava varda, ir adresa ant žemiaus paduotu kuponu, katru siusk mums šendena.  
DYKAJ GAUTOS KNYGAS KUPONAS.

DR. JOS. LISTER & CO., L 903 22 Fifth Avenue, Chicago:  
Godotinas Tamista: Pagal Tamistos prižadiejma, aš noriečiau jog Tamista prisinstumei man vysai dykal vėna jusu knyga del vyru.

Vardas.....  
Adresas..... Steltas.....

Geradejyste Visiems sergantiems ir nesveikiems  
ŽMONĖMS!

Nuo senei uždėtas Philadelphijos Medikal Klinikas išgydymui visokioms geradėjingų žmonių ligoms sergančius.

Gausybės žmonių, per daktarus kurie yra Klinikė, apturėjo sveikatai išsigydyti: Philadelphijos žmones nereikalauja papulti kur nors į apgaviku rankas arba menkos vertės daktarpalaikiu; kurie apsimą o negali išgydyti, nes Philadelphijos M. Klinikas visiems pagalbsti kurie žion tik kreipėsi.

Philadelphijos žmones yra laimingi, turėdami savo miestę tokį garsu geradėjinga Kliniką, kuris pasekmingai, teisingai, greit ir gerai, kad apsimą, tai kiekvieną serganti išgydo; todėl, kad žion:

Tik parinkti geriausi daktarai specialistai darbuojasi.  
PASARGA: Teisingumas, gerumas užtikrinta visiems; nes šitas Philadelphia Medikal Klinikas, yra paties Pensylvanijos Gubernatoriaus užtvirtytas-legalizuotas.

IDANT IR LIETUVŲ ŽINOTŲ,

kur atrasti tikra pagelba sveikatai, kaip Philadelphia, Pa., teip iš kitu miestu, tad nutarta pranešti per laikraštį, kad pributu ar atsisauktu, o visi kurie trokšta apturės sveikatą ir visokias rodas lietuviškų kalboj ir, bus išgydyti nuo: skaudėjimo kaulu, sanariu, strenu, krutinės, pečiu, ranku ir koju. Nesveikumo viduriu ir inkstu, žarnu ligu. Nusilpnėjimo, sunkaus kvėpavimo, nervu, slaptu užsikrečiamu ir nuo išdykimo ligu. Blogus sapnus, kosulio, širdies ir galvos ligu. Teip-pat moterų, skausmingas mensesinės, gumbo ir visas kitas ligas, kurios tik atsiranda vargimui žmoniui. Gydome kaip šviežes teip ir užsėnesusias ligas. Tu ar tavo pažysta-mas, nepaisek kad tau niekas nepagalbėjo, neatideliok, bet pribuk ar atsi-šauk, busi išgydytas, jai dar galutinai mirties neapimtas. Kam mokėti apgavikams daug kartų po dešimts doleriu už kvarbuotą vandenį; kad Philadelphia Medikal Klinikę suteiks teisingas grynas gyduoles naujausio sutaisymo už mažą atnagrydyjimą, išgydys.

KAM SIRGTI, kad gali buti IŠGYDYTAS.

Atsišauk ant šio adreso visada:

THE PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC,  
1117 WALNUT ST., tarp 11 tos ir 12 tos Gatv.  
PHILADELPHIA, PA.

Geresnio daktaro ir geresnių Iekarstų, kaip Philadelphia Medikal Klinikoj, nerbsite niekur.

VALANDOS OFISO: Kasdien nuo 10 iki 4 po piet. Nedėliom ir šventom dienom nuo 10:30 iki 3 po piet. Ir vakarais: Utarninkais ir Pėtnyčiomis, nuo 6 iki 8-tos valandos.

SPECIJALIŠKAS GYDYTOJAS

Dr. B. Ulanski M.D.

Seniai baigęs daktarišką mokslą MEDICO-CHIRURGISO KOLEGIJOI, Philadelphija, Pa. ir Baltimorės Medikališkoj Kolegljoj, Baltimore, Md., kur vietinai ir valstijos valdžia užregistravo. Dabar jis atidarė naują ofisą po numeriu:

..... 418 So. Broad st., Philadelphia, Pa. ....

Kiekvieną išgydysiu: nuo reumatizmo, skaudėjimo kaulų, nugarkaulio, šonių; visokių kraujo ligų, užkietėjimo vidurių, negalėjimo valgyt, išbėrimų ant kūno, niežų, visokių dedervinių, silkinimo plaukų, skaudėjimo galvos, širdies ligų, inkstų, plaučių, kepenų, nerviškų ligų, nemiegojimo, neuralgijos, greito nulisimo, sunkio kvėpavimo, persišaldymo, visokių slogų ir kitoklių natkinančių sveikata ligų. Taipgi išgydysiu visokias moterų ligas

Prilma ligonius: ryte iki 11 val.; nuo 1 iki 3 val. po pietų; vakare nuo 6 iki 8 val. Dykai prilma ligonius Dr. B. Ulanskis tik biednus kiekvieną pėtnyčią nuo 2 val. po pietų iki 9 val. vakare, savo ofise:  
418 S. Broad st. Philadelphia, Pa.

Geriausiai gydo visokias vyrų ir moterų ligas ir prie to yra geras specijalistas. Gydo su pagalga naujausiais išrastų instrumentų ir elektriškų prietaisų. Kas ypatis kai negali pribūti, lai rašo laiską adresu:

Dr. B. Ulanski, 418 So. Broad st., Philadelphia, Pa.

Arba lai telefonuoja: Bell, Spruce 43-55. Greitai gausite daktarišką pagelbą ir busite laimingi.